

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA¹⁾

z dnia 2016 r.

**w sprawie egzaminów państwowych na licencje, świadectwa kwalifikacji lub
uprawnienia lotnicze do nich wpisywane**

Na podstawie art. 99 ust. 6 w związku z art. 94 ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393, z 2014 r. poz. 768 oraz z 2015 r. 978, 1221, 1586 i 1893) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania w zakresie kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia członków komisji egzaminacyjnej;
- 2) tryb i sposób przeprowadzania egzaminów państwowych;
- 3) szczegółowe zasady wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) dokumentacji egzaminacyjnej – rozumie się przez to dokumenty niezbędne do dopuszczenia kandydata do egzaminu państwowego oraz potwierdzające przeprowadzenie egzaminu państwowego, o których mowa w:
 - a) rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 12 kwietnia 2013 r. w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego (Dz. U. poz. 471 oraz z 2015 r. poz. 59), zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie personelu ATS”,
 - b) rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 3 czerwca 2013 r. w sprawie świadectw kwalifikacji (Dz. U. poz. 664), zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie świadectw kwalifikacji”,

¹⁾ Minister Infrastruktury i Budownictwa kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury i Budownictwa (Dz. U. poz. 1907 i 2094).

- c) rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 2 września 2013 r. w sprawie licencjonowania personelu lotniczego (Dz. U. poz. 1077), zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie licencjonowania personelu lotniczego”;
- 2) Dzienniku Urzędowym – rozumie się przez to Dziennik Urzędowy Urzędu Lotnictwa Cywilnego, o którym mowa w art. 23 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, zwanej dalej „ustawą”;
 - 3) egzaminatorze językowym – rozumie się przez to egzaminatora praktycznego upoważnionego do przeprowadzenia egzaminu językowego;
 - 4) egzaminatorze praktycznym – rozumie się przez to członka komisji egzaminacyjnej, upoważnionego przez Prezesa do przeprowadzenia egzaminu praktycznego;
 - 5) egzaminatorze teoretycznym – rozumie się przez to członka komisji egzaminacyjnej, upoważnionego przez Prezesa do przeprowadzenia egzaminu teoretycznego;
 - 6) egzaminie językowym – rozumie się przez to egzamin praktyczny przeprowadzany w celu określenia poziomu biegłości językowej zgodnie z Załącznikiem 1 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzonej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 35, poz. 212 i 214, z późn. zm.²⁾) oraz umiejętności posługiwania się językiem używanym w łączności radiowej podczas lotu;
 - 7) egzaminie praktycznym – rozumie się przez to część praktyczną egzaminu państwowego polegającą na sprawdzeniu umiejętności praktycznych w celu wydania, przedłużenia, wznowienia albo przywrócenia licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych, z uwzględnieniem przepisów prawa Unii Europejskiej;
 - 8) egzaminie teoretycznym – rozumie się przez to część teoretyczną egzaminu państwowego polegającą na sprawdzeniu wiedzy teoretycznej w celu wydania, przedłużenia, wznowienia albo przywrócenia licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisanych z uwzględnieniem przepisów prawa Unii Europejskiej;
 - 9) Europejskim Centralnym Banku Pytań (ECQB) – rozumie się przez to zbiór pytań opracowany i modyfikowany przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) wykorzystywany do przeprowadzania egzaminów teoretycznych na:
 - a) licencje pilota:

²⁾ Zmiany tekstu wymienionej Konwencji zostały ogłoszone Dz. U. z 1959 r. Nr 35, poz. 214, z 1963 r. Nr 24, poz. 137 i 138, z 1969 r. Nr 27, poz. 210 i 211, z 1976 r. Nr 21, poz. 130 i 131, Nr 32, poz. 188 i 189 i Nr 39, poz. 227 i 228, z 1984 r. Nr 39, poz. 199 i 200, z 2000 r. Nr 39, poz. 446 i 447, z 2002 r. Nr 58, poz. 527 i 528, z 2003 r. Nr 78, poz. 700 i 701 oraz z 2012 r. poz. 368, 369, 370 i 371.

- samolotowego zawodowego,
 - śmigłowego zawodowego,
 - sterowcowego zawodowego,
 - samolotowego liniowego,
 - śmigłowego liniowego,
 - samolotowego w załodze wieloosobowej,
- b) uprawnienie do wykonywania lotów według wskazań przyrządów (IR),
- c) uprawnienie do wykonywania lotów według wskazań przyrządów na trasie (EIR),
- d) uprawnienie do wykonywania lotów według wskazań przyrządów oparte na posiadanych kompetencjach (CBIR);
- 10) ICAO – rozumie się przez to Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego;
- 11) inspektorze – rozumie się przez to pracownika Urzędu posiadającego upoważnienie Prezesa do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych;
- 12) krajowym administratorem egzaminów językowych – rozumie się przez to członka komisji egzaminacyjnej, który organizuje i koordynuje przeprowadzanie egzaminów językowych;
- 13) Krajowym Banku Pytań – rozumie się przez to zbiór pytań opracowany i modyfikowany przez zespół ekspertów powołanych przez Prezesa, wykorzystywany do przeprowadzania egzaminów teoretycznych na licencje, świadectwa kwalifikacji oraz uprawnienia do nich wpisywane, z wyłączeniem licencji i uprawnień, o których mowa w pkt 9;
- 14) ocenie kompetencji – rozumie się przez to dokonywaną przez inspektora, egzaminatora praktycznego lub senior egzaminatora, o którym mowa w pkt 25, ocenę umiejętności prowadzenia szkoleń lub egzaminów odpowiednio przez kandydatów na instruktorów i egzaminatorów praktycznych lub instruktorów i egzaminatorów praktycznych przy wydawaniu, przedłużaniu lub wznawianiu ważności uprawnienia lub upoważnienia, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej;
- 15) organizacji szkolenia lotniczego – rozumie się przez to organizację lub ośrodek szkolenia lotniczego posiadającą odpowiedni certyfikat, o którym mowa w § 4 pkt 3, 5 i 6, rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie certyfikacji działalności w lotnictwie cywilnym (Dz. U. poz. 421);

- 16) podmiocie szkolącym – rozumie się przez to przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 95a ust. 2 ustawy, prowadzącego działalność szkoleniową i wpisanego do rejestru podmiotów szkolących, o którym mowa w art. 95a ust. 1 ustawy;
- 17) poziomie 4 ICAO (operacyjnym) – rozumie się przez to odpowiedni poziom biegłości językowej ustalony według skali klasyfikacji biegłości w języku określonej w Dodatku A do Załącznika 1;
- 18) Prezesie – rozumie się przez to Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
- 19) przewodniczącym komisji egzaminacyjnej – rozumie się przez to członka komisji egzaminacyjnej, powołanego przez Prezesa, do koordynowania prac komisji egzaminacyjnej;
- 20) rekomendacji do egzaminu praktycznego – rozumie się przez to pisemne potwierdzenie spełnienia wymagań w zakresie umiejętności nabytych przez kandydata podczas szkolenia lotniczego, wydane przez osobę odpowiedzialną za szkolenie lotnicze, o którym mowa w:
 - a) rozporządzeniu w sprawie personelu ATS,
 - b) rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji,
 - c) rozporządzeniu w sprawie licencjonowania personelu lotniczego;
- 21) rozporządzeniu nr 216/2008 – rozumie się przez to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylające dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE (Dz. Urz. UE L 79 z 19.03.2008, str. 1, z późn. zm.);
- 22) rozporządzeniu nr 805/2011 – rozumie się przez to rozporządzenie Komisji (UE) nr 805/2011 z dnia 10 sierpnia 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady licencjonowania kontrolerów ruchu lotniczego oraz wydawania określonych certyfikatów na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008;
- 23) rozporządzeniu nr 1178/2011 – rozumie się przez to rozporządzenie Komisji (UE) nr 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008;
- 24) rozporządzeniu nr 1321/2014 – rozumie się przez to rozporządzenie Komisji (UE) nr 1321/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie ciągłej zdatności do lotu statków

- powietrznych oraz wyrobów lotniczych, części i wyposażenia, a także w sprawie zatwierdzeń udzielanych organizacjom i personelowi zaangażowanym w takie zadania (Dz. Urz. UE L 362 z 17.12.2014, str. 1);
- 25) senior egzaminatorze – rozumie się przez to egzaminatora praktycznego upoważnionego przez Prezesa do wykonywania czynności w zakresie ocen kompetencji kandydatów na egzaminatorów praktycznych celem przedłużenia lub wznowienia ważności ich upoważnień oraz wykonywania planowych lub doraźnych kontroli przeprowadzania egzaminów praktycznych;
- 26) sesji egzaminacyjnej – rozumie się przez to okres czasu, w którym kandydat może przystąpić do egzaminu teoretycznego lub egzamin językowego;
- 27) szefie egzaminatorów praktycznych – rozumie się przez to członka komisji egzaminacyjnej, który organizuje i koordynuje przeprowadzanie egzaminów praktycznych;
- 28) szefie egzaminatorów teoretycznych – rozumie się przez to członka komisji egzaminacyjnej, który organizuje i koordynuje przeprowadzanie egzaminów teoretycznych;
- 29) upoważnieniu – rozumie się przez to dokument potwierdzający prawo do przeprowadzania w imieniu Prezesa egzaminu teoretycznego, egzaminu praktycznego albo egzaminu językowego w zakresie wskazanym w tym dokumencie odpowiednio przez egzaminatora teoretycznego, egzaminatora praktycznego albo egzaminatora językowego;
- 30) Urzędzie – rozumie się przez to Urząd Lotnictwa Cywilnego;
- 31) Załączniku 1 – rozumie się przez to Załącznik 1 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzonej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r.

Rozdział 2

Szczegółowe wymagania w zakresie kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia członków komisji egzaminacyjnej

Oddział 1

Egzaminatorzy teoretyczni i egzaminatorzy praktyczni

§ 3. O powołanie na egzaminatora teoretycznego, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej, może ubiegać się osoba, która łącznie spełnia następujące wymagania:

- 1) złożyła wniosek o powołanie na egzaminatora teoretycznego do Prezesa;

- 2) w okresie 3 lat przed złożeniem wniosku nie została zawieszona, ograniczona lub cofnięta posiadana przez nią licencja, świadectwo kwalifikacji lub uprawnienie do nich wpisywane;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) zaliczyła kurs standaryzacyjny prowadzony przez Prezesa lub podmiot prowadzący szkolenie lotnicze na podstawie programu tego kursu zatwierdzonego przez Prezesa;
- 5) posiada:
 - a) co najmniej wykształcenie średnie w zakresie wiedzy z danego przedmiotu wymaganej do uzyskania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych, odpowiedniej dla danej specjalności personelu lotniczego albo
 - b) co najmniej wykształcenie średnie, licencję lub świadectwo kwalifikacji wraz z uprawnieniami do nich wpisywanymi oraz udokumentowane 3 lata praktyki w prowadzeniu szkolenia teoretycznego z zakresu wiedzy wymaganej do uzyskania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych na daną kategorię statku powietrznego lub dla danej specjalności personelu lotniczego,
 - c) nieposzlakowaną opinię,
 - d) pozytywną ocenę dotychczasowej współpracy z Urzędem wydaną przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej – jeżeli dotyczy.

§ 4.1. O powołanie na egzaminatora praktycznego, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej, może ubiegać się osoba, która łącznie spełnia następujące wymagania:

- 1) złożyła wniosek o powołanie na egzaminatora praktycznego do Prezesa;
- 2) spełnia wymagania określone w § 3 pkt 2–4 i 5 lit. c;
- 3) posiada ważną licencję, świadectwo kwalifikacji albo uprawnienie równoważne z tymi, dla których jest uprawniony do przeprowadzania:
 - a) egzaminów praktycznych,
 - b) ocen kompetencji,
 - c) szkolenia lotniczego w ich zakresie,
 - d) kontroli umiejętności praktycznych w celu przedłużenia okresu ważności lub wznowienia ważności uprawnień lotniczych, z uwzględnieniem wymaganych w tym celu egzaminów ustnych, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej;
- 4) uczestniczyła co najmniej w jednym egzaminie praktycznym w charakterze obserwatora;

- 5) przeprowadziła co najmniej jeden egzamin praktyczny pod nadzorem inspektora, senior egzaminatora lub egzaminatora praktycznego wyznaczonego przez szefa egzaminatorów praktycznych i uzyskała pozytywną opinię tego inspektora, senior egzaminatora lub egzaminatora praktycznego.

2. Pozostałe wymagania dla osób ubiegających się o powołanie na egzaminatorów praktycznych określa:

- 1) załącznik nr 1 do rozporządzenia „Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego w celu uzyskania upoważnienia egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencje, świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywane wobec członków personelu lotniczego niewchodzących w skład załóg statków powietrznych”;
- 2) załącznik nr 2 do rozporządzenia „Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego, w celu uzyskania upoważnienia egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencje, świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywane wobec członków personelu lotniczego wchodzących w skład załóg statków powietrznych”.

§ 5. O powołanie na egzaminatora teoretycznego i egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminu państwowego w zakresie obsługi technicznej typu statku powietrznego może ubiegać się osoba, która łącznie spełnia następujące wymagania:

- 1) złożyła wniosek o powołanie na egzaminatora teoretycznego i egzaminatora praktycznego do Prezesa;
- 2) spełnia wymagania określone w § 3 pkt 2-4 i 5 lit. c;
- 3) posiada co najmniej wykształcenie średnie techniczne i udokumentowane 5 lat praktyki zawodowej w zakresie obsługi technicznej statków powietrznych;
- 4) posiada licencję i uprawnienia dotyczące obsługi technicznej statku powietrznego w zakresie statku powietrznego, dla którego będzie przeprowadzała egzamin teoretyczny lub egzamin praktyczny;
- 5) posiada udokumentowane 3 lata praktyki zawodowej w wykonywaniu obsługi technicznej wynikającej z licencji i uprawnienia dotyczącego typu statku powietrznego, dla którego będzie przeprowadzała egzamin teoretyczny i egzamin praktyczny.

§ 6. O powołanie na senior egzaminatora, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej, może ubiegać się egzaminator praktyczny, który łącznie spełnia następujące wymagania:

- 1) złożył wniosek o powołanie na senior egzaminatora do Prezesa;
- 2) posiada licencję lub świadectwo kwalifikacji specjalności personelu lotniczego wymaganej dla danego rodzaju egzaminu praktycznego;
- 3) posiada upoważnienie egzaminatora praktycznego w kategorii, na którą złożono wniosek o przyznanie upoważnienia senior egzaminatora;
- 4) posiada co najmniej 3 lata doświadczenia jako egzaminator praktyczny bezpośrednio przed dniem złożeniem wniosku;
- 5) przedstawi dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie co najmniej 12 egzaminów jako egzaminator praktyczny danej specjalności personelu lotniczego.

§ 7. 1. O ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej, kurs standaryzacyjny dla osób ubiegających się o powołanie na egzaminatorów teoretycznych obejmuje szkolenie teoretyczne, a w przypadku osób ubiegających się o powołanie na egzaminatorów praktycznych kurs standaryzacyjny obejmuje również szkolenie praktyczne.

2. Szkolenie teoretyczne, o którym mowa w ust. 1, obejmuje co najmniej:

- 1) reguły przeprowadzania egzaminu państwowego;
- 2) krajowe i międzynarodowe przepisy prawa lotniczego, odpowiednie dla specjalności personelu lotniczego egzaminatora teoretycznego lub egzaminatora praktycznego;
- 3) przepisy z zakresu prawa administracyjnego, ochrony danych osobowych, odpowiedzialności oraz ubezpieczeń i opłat z nimi związanych;
- 4) podstawowe reguły dotyczące możliwości i ograniczeń człowieka związanych z egzaminowaniem;
- 5) reguły oceny wyników kandydatów przystępujących do egzaminów.

3. Szkolenie praktyczne, o którym mowa w ust. 1, prowadzone przez Prezesa obejmuje co najmniej:

- 1) udział osób ubiegających się o powołanie na egzaminatorów praktycznych w egzaminie praktycznym w charakterze obserwatora;
- 2) przeprowadzenie przez osobę ubiegającą się o powołanie na egzaminatorów praktycznych jednego egzaminu praktycznego w roli egzaminatora praktycznego stanowiące jednocześnie ocenę kompetencji.

4. Szkolenie praktyczne, o którym mowa w ust. 1, prowadzone za zgodą Prezesa przez

podmiot prowadzący szkolenie lotnicze obejmuje co najmniej:

- 1) udział w charakterze obserwatora osób ubiegających się o powołanie na egzaminatorów praktycznych w egzaminach praktycznych prowadzonych przez inspektora, senior egzaminatora lub egzaminatora komisji egzaminacyjnej;
- 2) przeprowadzenie przez osobę ubiegającą się o powołanie na egzaminatora praktycznego jednego egzaminu praktycznego w roli egzaminatora praktycznego pod nadzorem inspektora lub senior egzaminatora, stanowiące jednocześnie ocenę kompetencji.

§ 8. 1. Egzaminator teoretyczny, egzaminator praktyczny i egzaminator językowy odbywają egzaminatorskie seminaria odświeżające oraz szkolenia dorażne.

2. Egzaminatorskie seminarium odświeżające jest przeprowadzane w celu aktualizacji wiadomości z zakresu określonego w § 7.

3. Egzaminatorskie seminarium odświeżające jest przeprowadzane nie rzadziej niż raz na 3 lata.

4. Szkolenie dorażne dla egzaminatorów teoretycznych, egzaminatorów praktycznych i egzaminatorów językowych jest zarządzane przez Prezesa w razie istotnych zmian w przepisach z zakresu lotnictwa oraz towarzyszących procedurach i dokumentacji.

§ 9. 1. Prezes ustala przeprowadzenie kursów standaryzacyjnych i seminariów, o których mowa odpowiednio w § 7 ust. 1 i 8 ust. 1, w tym ich termin i zakres.

2. Jeżeli kurs standaryzacyjny i seminaria, o których mowa odpowiednio w § 7 ust. 1 i 8 ust. 1, prowadzi podmiot prowadzący szkolenie lotnicze przeprowadzenie tych kursów standaryzacyjnych i seminariów, w tym ich termin i zakres Prezes ustala w porozumieniu z tym podmiotem.

§ 10. 1. Wzór upoważnienia egzaminatora określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

2. Zakres upoważnienia jest uwarunkowany:

- 1) kwalifikacjami i praktyką egzaminatora teoretycznego, o których mowa w § 3 lub
- 2) kwalifikacjami i praktyką egzaminatora praktycznego, o których mowa w Załączniku nr 1 lub 2 do niniejszego rozporządzenia albo
- 3) kwalifikacjami egzaminatora językowego, o których mowa w § 14 i 15.

3. W przypadku utraty lub zniszczenia upoważnienia egzaminator teoretyczny lub egzaminator praktyczny niezwłocznie zawiadamia o tym Prezesa.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, Prezes na wniosek egzaminatora teoretycznego lub egzaminatora praktycznego, wydaje duplikat upoważnienia.

§ 11. Przedłużenie ważności i wznowianie ważności upoważnień egzaminatora praktycznego następuje na zasadach określonych w pkt FCL.1025 załącznika I (Część FCL) do rozporządzenia nr 1178/2011.

§ 12. 1. W przypadku potrzeby przeprowadzenia egzaminu państwowego i jednocześnie braku egzaminatora teoretycznego lub egzaminatora praktycznego posiadającego upoważnienie do przeprowadzenia takiego egzaminu, Prezes, na wniosek przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, może zezwolić na przeprowadzenie tego egzaminu przez innego członka komisji egzaminacyjnej posiadającego doświadczenie na podobnych typach i klasach statków powietrznych, w tym na statkach powietrznych posiadających ten sam rodzaj i tą samą ilość silników lub wirników, bądź na statkach powietrznych o tej samej maksymalnej masie startowej (MTOM) lub technologii. W takim przypadku egzamin ten jest przeprowadzany pod nadzorem inspektora.

2. Zezwolenie na przeprowadzenie egzaminu jest wydawane każdorazowo na okres potrzebny do uzyskania odpowiednich kwalifikacji przez egzaminatorów teoretycznych lub egzaminatorów praktycznych, nie dłuższy niż 3 lata.

§ 13. 1. Prezes sprawuje nadzór nad procesem przeprowadzania egzaminów państwowych zgodnie z opracowanym przez niego programem sprawowania nadzoru.

2. Prezes prowadzi, publikuje i aktualizuje wykaz egzaminatorów państwowych na stronie internetowej Urzędu.

Oddział 2

Egzaminatorzy językowi

§ 14. O powołanie na egzaminatora językowego w zakresie języka angielskiego może ubiegać się osoba, która łącznie spełnia następujące wymagania:

- 1) złożyła wniosek o powołanie na egzaminatora językowego do Prezesa;
- 2) w okresie 3 lat przed złożeniem wniosku nie została zawieszona, ograniczona lub cofnięta posiadana przez nią licencja, świadectwo kwalifikacji lub uprawnianie do nich wpisywane;
- 3) spełnia wymagania określone w § 3 pkt 3, 4 i 5 lit. c;
- 4) spełnia jeden z warunków:

- a) posiada biegłość językową w zakresie języka angielskiego na poziomie 6 ICAO (biegły) według skali klasyfikacji biegłości językowej w języku określonej w Dodatku A do Załącznika 1, potwierdzoną odpowiednimi dokumentami,
- b) posiada biegłą znajomość języka angielskiego potwierdzoną dyplomem ukończenia wyższej uczelni lub odpowiednim certyfikatem równoważnym temu dyplomowi oraz znajomość lotniczego języka angielskiego potwierdzoną posiadaniem poziomu 5 ICAO (rozszerzony) według skali klasyfikacji biegłości językowej w języku określonej w Dodatku A do Załącznika 1 albo odpowiednim certyfikatem albo równoważnymi dokumentami,
- c) posiada biegłość językową w zakresie języka angielskiego na co najmniej poziomie 5 ICAO (rozszerzonym) według skali klasyfikacji biegłości językowej w języku określonej w Dodatku A do Załącznika 1, potwierdzoną odpowiednimi dokumentami oraz doświadczenie w pracy operacyjnej na stanowisku pilota, kontrolera ruchu lotniczego lub informatora służby informacji powietrznej przez co najmniej 2 lata.

§ 15. O powołanie na egzaminatora językowego w zakresie języka polskiego, może ubiegać się osoba, która spełnia wymagania określone w § 3 pkt 3, 4 i 5 lit. c oraz § 14 pkt 1 i 2 oraz:

- 1) posiada biegłość językową w zakresie języka polskiego na poziomie 6 ICAO (biegły) według skali klasyfikacji biegłości językowej w języku określonej w Dodatku A do Załącznika 1 potwierdzoną odpowiednimi dokumentami lub
- 2) posiada biegłą znajomość języka polskiego potwierdzoną dyplomem ukończenia wyższej uczelni lub odpowiednim certyfikatem równoważnym temu dyplomowi.

§ 16. 1. Osoba, o której mowa w § 14 i 15, odbywa szkolenie teoretyczne, o którym mowa w § 7 ust. 2, oraz szkolenie praktyczne.

2. Szkolenie praktyczne, o którym mowa w ust. 1, obejmuje co najmniej:

- 1) udział w charakterze obserwatora w egzaminie językowym;
- 2) przeprowadzenie jednego egzaminu językowego w roli egzaminatora językowego.

§ 17. Ponowne powołanie na egzaminatora językowego może nastąpić jeżeli w okresie ważności swojego upoważnienia egzaminator językowy:

- 1) przeprowadził w ciągu 12 kolejnych miesięcy co najmniej 10 egzaminów językowych;

- 2) w ostatnim roku okresu ważności upoważnienia uczestniczył w egzaminatorskim seminarium odświeżającym, o którym mowa w § 8.

§ 18. Krajowy administrator egzaminów językowych prowadzi i ustala przeprowadzenie szkoleń i seminariów, o których mowa w § 16, w tym ich termin i zakres.

Rozdział 3

Tryb i sposób przeprowadzania egzaminów na licencje, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia lotnicze do nich wpisywane

Oddział 1

Egzaminy teoretyczne

§ 19. 1. Egzaminy teoretyczne na:

- 1) licencje;
 - 2) uprawnienie do lotów według wskazań przyrządów (IR);
 - 3) uprawnienie do lotów według wskazań przyrządów na trasie (EIR);
 - 5) uprawnienia wpisywane do licencji praktykanta kontrolera ruchu lotniczego (S-ATCL) oraz licencji kontrolera ruchu lotniczego (ATCL);
 - 6) świadectwo kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej (FISC), świadectwo kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC) oraz uprawnienia do nich wpisywane;
 - 7) uprawnienia instruktorskie (INS) wpisywane do świadectw kwalifikacji
- są przeprowadzane przez komisję egzaminacyjną w siedzibie Urzędu, na wniosek kandydata składany do Prezesa, zgodnie z zatwierdzonym przez Prezesa i ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym rocznym planem egzaminów teoretycznych określającym terminy, miejsce, formę i zakres tych egzaminów.

2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, podaje się co najmniej imię i nazwisko, numer PESEL, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, obywatelstwo, adres zamieszkania, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej wnioskującego.

3. Egzaminy teoretyczne na:

- 1) kolejne uprawnienia wpisywane do licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej (MML) mogą być przeprowadzane przez egzaminatorów teoretycznych poza siedzibą Urzędu po ukończeniu przez kandydata szkolenia teoretycznego, jeżeli jest wymagane, bez konieczności składania wniosku do Prezesa;

- 2) uprawnienia wpisywane do licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML) mogą być przeprowadzane przez egzaminatorów teoretycznych poza siedzibą Urzędu po ukończeniu przez kandydata szkolenia teoretycznego, jeżeli jest wymagane, albo przez organizację szkoleniową, uprawnioną do przeprowadzania egzaminów, zgodnie z rozporządzeniem nr 1321/2014, bez konieczności składania wniosku do Prezesa;
- 3) licencję na obsługę techniczną statku powietrznego (AML) mogą być przeprowadzane poza siedzibą Urzędu przez organizację szkoleniową, uprawnioną do przeprowadzania egzaminów, zgodnie z rozporządzeniem nr 1321/2014, bez konieczności składania przez kandydata wniosku do Prezesa.

4. Egzaminy teoretyczne na:

- 1) świadectwa kwalifikacji, z wyłączeniem świadectwa kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej (FISC) oraz świadectwa kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC),
- 2) uprawnienia wpisywane do świadectw kwalifikacji, z wyłączeniem uprawnień, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7

- są przeprowadzane przez egzaminatorów teoretycznych poza siedzibą Urzędu po ukończeniu przez kandydata szkolenia teoretycznego, jeżeli jest wymagane, bez konieczności składania wniosku do Prezesa.

§ 20. W procesie przeprowadzania egzaminów teoretycznych mogą uczestniczyć osoby niebędące członkami komisji egzaminacyjnej wykonujące czynności techniczno-usługowe.

§ 21. 1. Egzamin teoretyczny jest przeprowadzany w sesji egzaminacyjnej w formie testu wyboru lub w formie opisowej z zastosowaniem:

- 1) arkusza egzaminacyjnego albo
- 2) techniki komputerowej.

2. W przypadkach, o których mowa w § 26 pkt 3, 5 i 10 rozporządzenia w sprawie świadectw kwalifikacji, egzamin teoretyczny przeprowadza się w formie ustnej.

§ 22. 1. Szczegółowy tryb egzaminów teoretycznych na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011, i sposób przeprowadzania tych egzaminów określa rozporządzenie nr 1178/2011.

2. Szczegółowy tryb egzaminów teoretycznych na licencje z pojedynczych modułów wiedzy podstawowej, o których mowa w rozporządzeniu nr 1321/2014, i sposób

przeprowadzania tych egzaminów teoretycznych określa dodatek I i II do załącznika III (Część 66) do rozporządzenia nr 1321/2014.

3. Szczegółowy tryb egzaminów teoretycznych na uprawnienia na typ statku powietrznego w zakresie licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML) i sposób przeprowadzania tych egzaminów teoretycznych określa dodatek III do załącznika III (Część 66) do rozporządzenia nr 1321/2014. Pozostałe reguły przeprowadzania tych egzaminów teoretycznych określa załącznik nr 4 do niniejszego rozporządzenia.

4. Szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminów teoretycznych na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 805/2011, określa rozporządzenie w sprawie personelu ATS.

5. Szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminów teoretycznych na licencje, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie licencjonowania, rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji oraz rozporządzeniu w sprawie personelu ATS, określają te rozporządzenia.

6. Sposób przeprowadzania egzaminów teoretycznych, o których mowa w ust. 4 i 5, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 23. 1. Egzamin teoretyczny z wykorzystaniem Krajowego Banku Pytań jest przeprowadzany w języku polskim.

2. W przypadku dostępności angielskiej wersji językowej egzamin teoretyczny z wykorzystaniem Krajowego Banku Pytań może być przeprowadzony w tym języku. Wybór wersji językowej egzaminu teoretycznego dokonuje kandydat przystępujący do egzaminu.

3. Egzamin teoretyczny z wykorzystaniem Europejskiego Centralnego Banku Pytań (ECQB) jest przeprowadzany w języku angielskim.

§ 24. 1 W przypadku egzaminów teoretycznych na licencje, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia do nich wpisywane w zakresie personelu służb ruchu lotniczego (ATS), kandydat przystępuje do egzaminu teoretycznego po uzyskaniu zaświadczenia o ukończeniu szkolenia teoretycznego.

2. Jeżeli kandydat nie przystąpił do egzaminu teoretycznego w ciągu 12 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia teoretycznego przechodzi dodatkowe szkolenie w organizacji szkolenia lotniczego albo w podmiocie szkolącym, o ile takie szkolenie jest wymagane. Zakres i poziom niezbędnego szkolenia lotniczego jest ustalany przez osobę odpowiedzialną za proces szkolenia.

§ 25. 1. Kandydat przystępujący do egzaminu teoretycznego:

- 1) zgłasza się na egzamin teoretyczny w wyznaczonym terminie i miejscu;
- 2) okazuje egzaminatorowi teoretycznemu lub osobie, o której mowa w § 20:
 - a) dokument tożsamości ze zdjęciem,
 - b) dowód uiszczenia opłaty lotniczej, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy,
 - c) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia teoretycznego w organizacji szkolenia lotniczego albo w podmiocie szkolącym, o ile szkolenie jest wymagane;
- 3) jest obowiązany poddać się badaniu w celu ustalenia obecności alkoholu lub środka odurzającego w organizmie, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że kandydat znajduje się w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub pod wpływem środka odurzającego.

2. Kandydat przystępujący do egzaminu teoretycznego ma prawo sprawdzić uprawnienie egzaminatora teoretycznego do przeprowadzenia egzaminu na podstawie posiadanego przez niego upoważnienia.

§ 26. Egzaminator teoretyczny:

- 1) informuje sekretarza komisji egzaminacyjnej, będącego członkiem komisji egzaminacyjnej do wykonywania zadań związanych z funkcjonowaniem i prowadzeniem sekretariatu komisji egzaminacyjnej, o terminie, miejscu, klasie i typie statku powietrznego oraz celu przeprowadzenia egzaminu teoretycznego, przeprowadzanego poza siedzibą Urzędu, w terminie co najmniej trzech dni roboczych poprzedzających przeprowadzenie egzaminu teoretycznego;
- 2) sprawdza termin ważności zaświadczenia o ukończeniu szkolenia teoretycznego kandydata, o ile szkolenie jest wymagane;
- 3) przygotowuje się do egzaminu teoretycznego;
- 4) ustala tożsamości kandydata na podstawie posiadanego przez niego dokumentu ze zdjęciem;
- 5) sprawdza dowód uiszczenia opłaty lotniczej, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy;
- 6) wzywa organ uprawniony do ochrony porządku publicznego, jeżeli zachodzi potrzeba poddania kandydata badaniu, o którym mowa w § 25 ust. 1 pkt 3;
- 7) informuje kandydata o konsekwencjach podania niepełnych, niedokładnych lub nieprawdziwych informacji dotyczących jego wyszkolenia i doświadczenia lotniczego;
- 8) informuje kandydata o zakresie egzaminu teoretycznego;

- 9) bezstronnie i obiektywnie przeprowadza egzaminu teoretyczny i dokonuje jego oceny zgodnie z przepisami;
- 10) podaje kandydatowi wynik egzaminu teoretycznego;
- 11) rzetelnie wypełniania dokumentację egzaminacyjną;
- 12) niezwłocznie przekazuje Prezesowi odpowiednie dokumenty wchodzące w skład dokumentacji egzaminacyjnej bezpośrednio po przeprowadzonym egzaminie teoretycznym.

§ 27. Egzaminator teoretyczny lub osoba, o której mowa w § 20, odmawia kandydatowi przystąpienia do egzaminu teoretycznego, jeżeli:

- 1) kandydat zgłaszający się na egzamin teoretyczny:
 - a) znajduje się w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub środka odurzającego bądź odmówił poddania się badaniu, o którym mowa w § 25 ust. 1 pkt 3,
 - b) zaproponował egzaminatorowi teoretycznemu lub osobie, o której mowa w § 20, przyjęcie korzyści materialnej w zamian za zaliczenie egzaminu teoretycznego;
- 2) niemożliwe jest ustalenie tożsamości kandydata.

§ 28. 1. W czasie egzaminu teoretycznego kandydat otrzymuje materiały i urządzenia służące do przeprowadzenia egzaminu teoretycznego od egzaminatora teoretycznego lub osoby, o której mowa w § 20.

2. Egzamin teoretyczny przeprowadza się w sposób zapewniający samodzielne jego rozwiązanie przez kandydata.

3. Niedopuszczalne jest korzystanie przez kandydatów podczas egzaminu teoretycznego z materiałów lub urządzeń stanowiących pomoc w udzieleniu odpowiedzi na pytania, innych niż dostarczone przez egzaminatora teoretycznego lub osobę, o której mowa w § 20.

4. W trakcie egzaminu teoretycznego kandydaci nie mogą komunikować się z nikim z wyjątkiem egzaminatora teoretycznego lub osoby, o której mowa w § 20.

§ 29. Szczegóły dotyczące sposobu organizacji w Urzędzie egzaminów teoretycznych w formie testu wyboru określa regulamin prowadzenia egzaminów teoretycznych zatwierdzony przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

§ 30. Egzamin teoretyczny jest zaliczony, jeżeli kandydat udzieli co najmniej 75% prawidłowych odpowiedzi z każdego przedmiotu obowiązującego podczas egzaminu teoretycznego. W przypadku egzaminu teoretycznego w formie testu wyboru do każdego

pytania może być zaproponowanych od 3 do 5 odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa.

§ 31. 1. Kandydatowi przysługuje 6 sesji egzaminacyjnych w okresie 18 miesięcy, liczonych od końca miesiąca kalendarzowego, w którym kandydat po raz pierwszy przystąpił do egzaminu teoretycznego, na zaliczenie wszystkich przedmiotów egzaminu teoretycznego, do którego kandydat przystępuje.

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, kandydatowi przysługują 4 podejścia do każdego przedmiotu. Podczas jednej sesji egzaminacyjnej kandydat może przystąpić tylko jeden raz do zdawania danego przedmiotu.

3. Egzamin teoretyczny jest niezaliczony w całości, jeżeli kandydat nie zaliczy jednego z przedmiotów w 4 podejściach albo jeżeli nie zaliczy wszystkich przedmiotów w ciągu 6 sesji lub w okresie, o którym mowa w ust. 1.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, kandydat przystępuje ponownie do całego egzaminu teoretycznego.

5. Przed ponownym przystąpieniem do egzaminu teoretycznego kandydat przechodzi dodatkowe szkolenie w organizacji szkolenia lotniczego albo w podmiocie szkolącym. Zakres i poziom niezbędnego szkolenia lotniczego jest ustalany przez osobę odpowiedzialną za proces szkolenia, o ile takie szkolenie jest wymagane.

6. Przepisów ust. 1–5 nie stosuje się dla kandydatów przystępujących do egzaminów teoretycznych, o których mowa w § 22 ust. 2 i 3.

§ 32. W przypadku stwierdzenia naruszenia przez kandydata podczas egzaminu teoretycznego przepisów § 28 ust. 3 i 4 egzamin teoretyczny uznaje się za niezaliczony.

§ 33. W przypadku naruszenia przepisów § 28 ust. 3 i 4, kandydat może ponownie przystąpić do całości egzaminu teoretycznego na jakąkolwiek licencję, świadectwo kwalifikacji lub uprawnienia do nich wpisywane po upływie 12 miesięcy od dnia, w którym nastąpiło naruszenie, o czym przewodniczący komisji egzaminacyjnej lub egzaminator teoretyczny informuje pisemnie kandydata.

§ 34. Egzamin teoretyczny jest ważny przez okres 24 miesięcy od dnia jego zaliczenia, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej.

§ 35. 1. W przypadku:

- 1) zaliczenia egzaminu teoretycznego:
- 2) niezaliczenia egzaminu teoretycznego:

- 3) naruszenia przepisów § 28 ust. 3 i 4;
 - 4) przekroczenia terminu lub limitów, o których mowa w § 31 ust. 1–3
- kandydat otrzymuje raport imienny sporządzony przez osobę, o której mowa w § 20, albo kartę egzaminu teoretycznego sporządzoną przez egzaminatora teoretycznego.

2. Raport imienny albo karta egzaminu teoretycznego, o których mowa w ust. 1, zawiera wynik końcowy egzaminu teoretycznego.

§ 36. 1. Po zakończonej sesji egzaminacyjnej egzaminator teoretyczny lub osoba, o której mowa w § 20, sporządza raport z przeprowadzonych egzaminów teoretycznych, w którym są zamieszczane informacje o liczbie osób, które:

- 1) przystąpiły do egzaminu teoretycznego;
- 2) zaliczyły egzamin teoretyczny na licencję, świadectwo kwalifikacji, uprawnienia do nich wpisywane;
- 3) nie zaliczyły egzaminu teoretycznego na licencję, świadectwo kwalifikacji, uprawnienia do nich wpisywane.

2. Raport, o którym mowa w ust. 1, podlega zatwierdzeniu przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

3. Raporty, o których mowa w § 35 i 36 ust. 1, oraz pozostała dokumentacja egzaminacyjna są przechowywane przez okres co najmniej pięciu lat w sposób, który gwarantuje ich ochronę przed zniszczeniem, kradzieżą oraz wprowadzeniem w nich zmian.

§ 37. 1. Kandydat może złożyć do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej odwołanie od negatywnego wyniku egzaminu teoretycznego obejmujące swoim zakresem ostatnie z możliwych i wykorzystane przez kandydata podejście do danego przedmiotu.

2. Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia otrzymania raportu imiennego, o którym mowa w § 35 ust. 1, za pośrednictwem operatora pocztowego albo poczty elektronicznej z adresu wskazanego przez kandydata we wniosku o egzamin teoretyczny, o którym mowa w § 19 ust. 2.

3. O zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data jego nadania do operatora pocztowego albo wprowadzenia go do elektronicznej platformy usług administracji publicznej „ePUAP”.

4. Uchybienie terminu do wniesienia odwołania skutkuje pozostawieniem odwołania bez rozpoznania.

§ 38. 1. Jeżeli odwołanie, o którym mowa w § 37, dotyczy:

- 1) egzaminu teoretycznego prowadzonego w formie pisemnej z zastosowaniem arkusza egzaminacyjnego oraz egzaminu praktycznego prowadzonego na ziemi – przewodniczący komisji egzaminacyjnej zarządza przeprowadzenie egzaminu komisyjnego z udziałem dwóch innych egzaminatorów teoretycznych;
- 2) egzaminu teoretycznego prowadzonego z zastosowaniem techniki komputerowej – przewodniczący komisji egzaminacyjnej powołuje zespół weryfikacyjny składający się z dwóch specjalistów w danej dziedzinie w celu weryfikacji merytorycznej zasadności odwołania;
- 3) egzaminu teoretycznego w formie ustnej – przewodniczący komisji egzaminacyjnej zarządza przeprowadzenie egzaminu komisyjnego z udziałem dwóch innych egzaminatorów teoretycznych.

2. Egzamin komisyjny, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, odbywa się w terminie 30 dni od dnia wpływu odwołania do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej, co najmniej na 14 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu komisyjnego, pisemnie zawiadamia kandydata o terminie i miejscu tego egzaminu.

3. W przypadku:

- 1) niezgłoszenia się kandydata na egzamin komisyjny, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 – przyjmuje się, że kandydat nie zaliczył egzaminu komisyjnego;
- 2) usprawiedliwionej nieobecności kandydata na egzaminie komisyjnym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, spowodowanej, w szczególności chorobą lub innymi zdarzeniami losowymi przyjmuje się, że kandydat nie przystąpił do egzaminu komisyjnego.

4. W przypadku odwołania od wyniku egzaminu teoretycznego przeprowadzonego z zastosowaniem techniki komputerowej, zespół weryfikacyjny, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, rozpatruje odwołanie w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia jego wpływu do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

5. Weryfikacja merytorycznej zasadności odwołania w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może mieć wpływ na zmianę wyniku egzaminu teoretycznego. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej informuje kandydata o jej wyniku niezwłocznie po rozpatrzeniu odwołania przez zespół weryfikacyjny.

6. Po dokonaniu weryfikacji merytorycznej zasadności odwołania, o której mowa w ust. 1 pkt 2, zespół weryfikacyjny sporządza protokół zawierający:

- 1) stwierdzenie o zasadności albo niezasadności odwołania;
- 2) zapis kwestionowanych przez kandydata części egzaminu teoretycznego;
- 3) opinię zespołu weryfikacyjnego dotyczącą kwestionowanych przez kandydata części egzaminu teoretycznego.

Oddział 2

Egzaminy praktyczne

§ 39. 1. Szczegółowy tryb i egzaminu praktycznego na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011, i sposób przeprowadzania tych egzaminów praktycznych określa rozporządzenie nr 1178/2011.

2. Szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu praktycznego na uprawnienia na typ statku powietrznego w zakresie licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML), o których mowa w rozporządzeniu nr 1321/2014, określa rozporządzenie nr 1321/2014.

3. Szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu praktycznego na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 805/2011, określa rozporządzenie w sprawie personelu ATS.

4. Szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu praktycznego na świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie personelu ATS, określa to rozporządzenie.

5. Szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu praktycznego na licencje, świadectwa kwalifikacji oraz uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie licencjonowania oraz rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji, określają odpowiednio te rozporządzenia.

§ 40. Warunkiem przystąpienia kandydata do egzaminu praktycznego w celu wydania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych jest ukończenie przez niego szkolenia praktycznego, o ile jest wymagane, oraz zaliczenie egzaminu teoretycznego, o ile jest wymagany.

§ 41. 1. Kandydat może być dopuszczony do egzaminu praktycznego, o którym mowa w § 40, w okresie ważności egzaminu teoretycznego, o którym mowa w § 34.

2. Egzamin praktyczny rozpoczęty w okresie ważności egzaminu teoretycznego musi zakończyć się w okresie 6 miesięcy od rozpoczęcia. Przepis § 59 stosuje się odpowiednio.

3. Egzamin praktyczny w celu przedłużenia ważności uprawnienia wpisywanego do licencji albo świadectwa kwalifikacji, rozpoczęty w terminach określonych w przepisach odrębnych, o ile te przepisy nie stanowią inaczej, musi zakończyć się w okresie 6 miesięcy od jego rozpoczęcia.

§ 42. 1. Kandydat przystępujący do egzaminu praktycznego w celu wydania licencji pilota liniowego (ATPL), dyspozytora lotniczego (FDL), uprawnienia do lotów według wskazań przyrządów (IR) oraz w przypadku braku egzaminatora praktycznego w danej specjalności personelu lotniczego składa wnioszek o egzamin praktyczny do Prezesa.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, szef egzaminatorów praktycznych wystawia kandydatowi skierowanie na egzamin praktyczny, w którym wskazuje termin ważności. Termin ważności skierowania nie może przekraczać terminu okresu ważności, o którym mowa w § 34.

3. Kandydat przystępujący do egzaminu praktycznego, o którym mowa w ust. 1, przedkłada egzaminatorowi praktycznemu skierowanie na egzamin praktyczny.

§ 43. 1. Z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w § 42 ust. 1, kandydat przystępujący do egzaminu praktycznego w celu wydania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych przedkłada egzaminatorowi praktycznemu rekomendację do egzaminu praktycznego. Na żądanie egzaminatora praktycznego organizacja szkolenia lotniczego, podmiot szkolący lub komórka organizacyjna wyodrębniona przez instytucję zapewniającą lotniskową służbę informacji powietrznej w danej lokalizacji (organ AFIS) udostępnia mu dokumentację przebiegu szkolenia praktycznego kandydata.

2. Okres ważności rekomendacji do egzaminu praktycznego nie może być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia praktycznego.

3. Rekomendacja do egzaminu praktycznego nie jest wymagana od kandydatów przystępujących do egzaminów praktycznych przeprowadzanych na podstawie pkt 5 w dodatku III do rozporządzenia 1321/2014 oraz na podstawie pkt 6.1.4 załącznika nr 3 do rozporządzenia w sprawie licencjonowania.

§ 44. Miejsce i czas przeprowadzenia egzaminu praktycznego kandydat ustala z egzaminatorem praktycznym.

§ 45. 1. Z uwzględnieniem § 42 i 43 ust. 1 i 3 kandydat przystępujący do egzaminu praktycznego:

- 1) zgłasza się na egzamin praktyczny w wyznaczonym terminie i miejscu;
- 2) okazuje egzaminatorowi praktycznemu dokument ze zdjęciem celem potwierdzenia tożsamości;
- 3) okazuje licencję albo świadectwo kwalifikacji, o ile są wymagane;
- 4) okazuje dowód uiszczenia opłaty lotniczej, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy;
- 5) jest obowiązany poddać się badaniu w celu ustalenia obecności alkoholu lub środka odurzającego w organizmie, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że kandydat znajduje się w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub pod wpływem środka odurzającego.

2. Kandydat przystępujący do egzaminu praktycznego ma prawo sprawdzić uprawnienie egzaminatora praktycznego do przeprowadzenia egzaminu na podstawie posiadanego przez niego upoważnienia.

§ 46. Egzaminator praktyczny:

- 1) informuje sekretarza komisji egzaminacyjnej, o którym mowa w § 26 pkt 1, o terminie, miejscu, klasie i typie statku powietrznego oraz celu przeprowadzenia egzaminu praktycznego, w terminie co najmniej:
 - a) trzech dni roboczych poprzedzających przeprowadzenie egzaminu praktycznego, jeżeli egzamin praktyczny ma być przeprowadzony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej albo
 - b) pięciu dni roboczych poprzedzających przeprowadzenie egzaminu praktycznego, jeżeli egzamin praktyczny ma być przeprowadzony poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) sprawdza ważność rekomendacji do egzaminu praktycznego albo skierowania na egzamin praktyczny;
- 3) sprawdza terminu ważności egzaminu teoretycznego kandydata;
- 4) przygotowuje się do egzaminu praktycznego;
- 5) ustala tożsamość kandydata na podstawie posiadanego przez niego dokumentu ze zdjęciem;
- 6) sprawdza terminu ważności orzeczenia lekarskiego lub odpowiedniego oświadczenia kandydata, jeżeli jest wymagane;

- 7) sprawdza, czy kandydat posiada zgodę opiekunów prawnych na przystąpienie do egzaminu praktycznego przed uzyskaniem przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 8) sprawdza terminu ważności uprawnienia, którego ważność podlega przedłużaniu lub wznawianiu;
- 9) sprawdza dowód uiszczenia opłaty lotniczej, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy;
- 10) wzywa organ uprawniony do ochrony porządku publicznego w celu poddania kandydata badaniu, o którym mowa w § 45 ust. 1 pkt 5;
- 11) informuje kandydata o konsekwencjach podania niepełnych, niedokładnych lub nieprawdziwych informacji dotyczących jego wykształcenia i doświadczenia lotniczego;
- 12) informuje kandydata o zakresie egzaminu praktycznego;
- 13) sprawdza czy statek powietrzny, zespół urządzeń statku powietrznego, symulator, inne urządzenia treningowe, stanowiska operacyjne lub stanowisko obsługi technicznej spełnia wymogi techniczne niezbędne do przeprowadzenia danego rodzaju egzaminu praktycznego;
- 14) nadzoruje wszystkie czynności związanych z bezpośrednim przygotowaniem się kandydata do egzaminu praktycznego;
- 15) uczestniczy w całym egzaminie praktycznym w celu zapewnienia jego integralności;
- 16) bezstronnie i obiektywnie przeprowadza egzamin praktyczny i dokonuje jego oceny zgodnie z przepisami;
- 17) może zakończyć egzamin praktyczny w każdym momencie, jeżeli uzna, że poziom umiejętności wykazywany przez kandydata wymaga powtórzenia całego egzaminu praktycznego;
- 18) podaje kandydatowi wynik egzaminu praktycznego bezpośrednio po omówieniu egzaminu praktycznego;
- 19) określa zakres wymaganego szkolenia uzupełniającego lub dodatkowej praktyki w przypadku niezaliczenia części albo całości egzaminu praktycznego;
- 20) rzetelnie wypełnia dokumentację egzaminacyjną;
- 21) niezwłocznie przekazuje kandydatowi oraz właściwemu dla tego kandydata organowi, który w państwie obcym sprawuje nadzór nad personelem lotniczym, dokumentację egzaminacyjną bezpośrednio po przeprowadzonym egzaminie praktycznym za pośrednictwem operatora pocztowego albo poczty elektronicznej;

- 22) przekazuje właściwemu dla kandydata organowi, który w państwie obcym sprawuje nadzór nad personelem lotniczym, wraz z dokumentacją, o której mowa w pkt 21, kopię licencji lub świadectw kwalifikacji, w których dokonał wpisu potwierdzającego przedłużenie lub wznowienie ważności uprawnienia.

§ 47. Egzaminator praktyczny nadzoruje stosowanie podczas egzaminu praktycznego reguł i procedur operacyjnych, zawartych w aktualnej instrukcji operacyjnej, instrukcji użytkowania danej kategorii statku powietrznego albo instrukcji wykonywania lotów, właściwych ze względu na miejsce, w którym jest przeprowadzany egzamin praktyczny.

§ 48. 1. Egzaminator praktyczny nie może przeprowadzać egzaminów praktycznych, kontroli, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 lit. d, ani ocen kompetencji osoby ubiegającej się o wydanie licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych, gdy:

- 1) uczestniczył w szkoleniu praktycznym w zakresie licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych, w odniesieniu do których przeprowadza dany egzamin praktyczny lub ocenę kompetencji, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej;
- 2) wydał zaświadczenie o ukończeniu szkolenia praktycznego lub rekomendację do egzaminu praktycznego;
- 3) jest krewnym tej osoby lub powinowatym do drugiego stopnia;
- 4) istnieją okoliczności ograniczające jego obiektywizm.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, egzaminator praktyczny pisemnie poinformuje przewodniczącego komisji egzaminacyjnej o zaistnieniu takich okoliczności.

3. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w ust. 1, nie można wyznaczyć innego egzaminatora praktycznego do przeprowadzenia określonego egzaminu praktycznego, egzamin praktyczny jest przeprowadzany pod nadzorem inspektora lub członka komisji egzaminacyjnej, upoważnionych do takiego nadzoru przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

§ 49. Egzaminator praktyczny odmawia przeprowadzenia egzaminu praktycznego, jeżeli:

- 1) kandydat zgłaszający się na egzamin praktyczny:
 - a) znajduje się w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub środka odurzającego bądź odmówił poddania się badaniu, o którym mowa w § 45 ust. 1 pkt 5,

- b) zaproponował egzaminatorowi przyjęcie korzyści materialnej w zamian za zaliczenie egzaminu praktycznego;
- 2) niemożliwe jest ustalenie tożsamości kandydata;
- 3) warunki atmosferyczne lub inne przyczyny uniemożliwiają bezpieczne przeprowadzenie egzaminu praktycznego.

§ 50. Egzamin praktyczny jest przeprowadzany:

- 1) na typie statku powietrznego, jaki został użyty w trakcie szkolenia praktycznego, o ile szkolenie praktyczne jest wymagane;
- 2) z wykorzystaniem symulatora lub na stanowisku operacyjnym, na którym kandydat odbył szkolenie praktyczne, w przypadku personelu służb ruchu lotniczego;
- 3) na stanowisku operacyjnym, na którym kandydat odbył szkolenie praktyczne, w przypadku dyspozytora lotniczego.

§ 51. 1. Statek powietrzny może być użyty do przeprowadzenia egzaminu praktycznego w locie, jeżeli:

- 1) spełnia wymagania do wykonywania lotów szkolnych;
- 2) jego właściciel wyrazi na to zgodę, składając egzaminatorowi praktycznemu odpowiednie pisemne oświadczenie;
- 3) treść polisy ubezpieczeniowej statku powietrznego uwzględnia możliwość przeprowadzania na nim egzaminów praktycznych, o ile polisa ubezpieczeniowa jest wymagana.

2. Uzyskanie zgody, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie jest wymagane, gdy kandydat jest właścicielem statku powietrznego.

3. Zgoda, o której mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje:

- 1) imienne wskazanie kandydata lub kandydatów;
- 2) zakres, w jakim statek powietrzny może być użyty podczas egzaminu praktycznego.

§ 52. W przypadku użycia do egzaminu praktycznego jednomiejscowego statku powietrznego, zgoda, o której mowa w § 51 ust. 1 pkt 2, oznacza zgodę właściciela tego statku powietrznego na wykonywanie czynności dowódcy statku powietrznego przez egzaminowanego kandydata.

§ 53. 1. W trakcie egzaminu praktycznego przeprowadzanego w locie na statku powietrznym, na którym jest wymagana załoga wieloosobowa, egzaminator praktyczny może być:

- 1) dowódcą statku powietrznego, jeżeli posiada uprawnienia dotyczące typu statku powietrznego i rodzaju lotu oraz jeżeli właściciel statku powietrznego wyraził na to zgodę, a użytkownik wystawił odpowiedni dokument operacyjny;
- 2) członkiem załogi statku powietrznego.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, dowódcą statku powietrznego jest pilot wyznaczony przez użytkownika statku powietrznego posiadający uprawnienie instruktora, odpowiednie dla typu statku powietrznego oraz rodzaju szkolenia na licencji albo uprawnienia lotnicze do niej wpisywane.

3. Egzaminator praktyczny przed przeprowadzeniem egzaminu praktycznego zapoznaje dowódcę statku powietrznego z planowanym przebiegiem tego egzaminu.

4. Egzaminator praktyczny i dowódca statku powietrznego ustalają procedury zapewniające bezpieczeństwo w trakcie egzaminu praktycznego w przypadku popełnienia błędu przez kandydata.

§ 54. Dowódca statku powietrznego, na którym jest przeprowadzany egzamin praktyczny ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo operacji lotniczych.

§ 55. Szkoleniowe urządzenie symulacji lotów może być użyte do przeprowadzenia egzaminu praktycznego w przypadkach, o których mowa w załączniku I (Część FCL) do rozporządzenia nr 1178/2011, oraz jeżeli:

- 1) spełnia wymagania dla egzaminowania w locie, o których w załączniku VI (Część ARA) i załączniku VII (Część ORA) do rozporządzenia nr 1178/2011;
- 2) posiada aktualny certyfikat kwalifikacji, o którym mowa w § 4 pkt 4 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie certyfikacji działalności w lotnictwie cywilnym;
- 3) operator wyrazi na to zgodę; przepis § 51 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 56. 1. Statek powietrzny znajdujący się w eksploatacji lub zespół urządzeń takiego statku powietrznego może być użyty do egzaminu praktycznego:

- 1) w zakresie obsługi typu statku powietrznego;
- 2) na licencję mechanika lotniczego obsługi technicznej lub uprawnień do niej wpisywanych:

3) na świadectwo kwalifikacji mechanika poświadczenia obsługi statków powietrznych lub uprawnień do niego wpisywanych – jeżeli właściciel wyrazi zgodę na jego użycie, a w przypadku gdy statek powietrzny lub zespół jego urządzeń znajduje się w trakcie obsługi technicznej – także podmiot wykonujący obsługę techniczną tego statku powietrznego, składając egzaminatorowi praktycznemu odpowiednie pisemne oświadczenie.

2. Przeprowadzenie egzaminu praktycznego w zakresie obsługi typu statku powietrznego, na licencję mechanika lotniczego obsługi technicznej, świadectwo kwalifikacji mechanika poświadczenia obsługi statków powietrznych lub uprawnień lotniczych do nich wpisywanych na odpowiednim stanowisku obsługi technicznej, z wykorzystaniem narzędzi i materiałów, wymaga zgody podmiotu posiadającego certyfikat na obsługę techniczną statków powietrznych, o którym mowa w art. 160 ust. 3 pkt 6 ustawy, który składa oświadczenie w tym zakresie. Przepis § 51 ust. 3 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

§ 57. 1. Egzamin praktyczny na licencję kontrolera ruchu lotniczego lub uprawnienie uzupełniające w jednostce do niej wpisywane oraz egzamin praktyczny na uprawnienie uzupełniające w jednostce wpisywane do świadectwa kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej (FISC) lub świadectwa kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC) odbywa się na odpowiednio wyposażonym stanowisku operacyjnym po uzyskaniu pisemnej zgody organu służb ruchu lotniczego, któremu to stanowisko podlega.

2. W przypadku utworzenia nowego lotniska kontrolowanego i wyznaczenia związanych z nim części przestrzeni kontrolowanej lub dokonania zmian w podziale obszaru kontrolowanego, egzamin praktyczny na uprawnienia uzupełniające w jednostce wpisywane do licencji kontrolera ruchu lotniczego dotyczące tych lotnisk i nowo utworzonych części przestrzeni powietrznej kontrolowanej jest przeprowadzany na symulatorze ze zobrażowaniem rzeczywistych uwarunkowań lokalnych.

3. W przypadku dokonania zmian w podziale granic sektorów służby informacji powietrznej (FIS) egzamin praktyczny na uprawnienie uzupełniające w jednostce wpisywane do świadectwa kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej (FISC) dotyczące nowo utworzonych części przestrzeni powietrznej jest przeprowadzany na symulatorze ze zobrażowaniem rzeczywistych uwarunkowań lokalnych.

4. W przypadku utworzenia nowego lotniska niekontrolowanego i wyznaczenia związanej z nim części przestrzeni powietrznej niekontrolowanej, egzamin praktyczny na

uprawnienie uzupełniające w jednostce wpisywane do świadectwa kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC) dotyczące tego lotniska jest przeprowadzany na symulatorze ze zobrazowaniem rzeczywistych uwarunkowań lokalnych.

5. Egzamin praktyczny na licencję praktykanta – kontrolera ruchu lotniczego, świadectwo kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej (FISC) i świadectwo kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC) odbywa się na symulatorze.

6. Egzamin praktyczny na licencję dyspozytora lotniczego (FDL) odbywa się na aktywnym, odpowiednio wyposażonym stanowisku pracy, po uzyskaniu zgody operatora, któremu to stanowisko pracy podlega.

7. Zgoda, o której mowa w ust. 1 i 6, obejmuje:

- 1) określenie stanowiska operacyjnego;
- 2) imienną listę kandydatów, którzy mogą być poddani egzaminowi praktycznemu na tym stanowisku operacyjnym;
- 3) akceptację wykonywania nadzoru nad czynnościami lotniczymi kandydatów podczas egzaminu praktycznego przez egzaminatora praktycznego lub osobę upoważnioną przez Prezesa.

§ 58. Egzamin praktyczny może zostać przerwany:

- 1) na wniosek kandydata;
- 2) przez egzaminatora praktycznego w przypadku:
 - a) stwierdzenia, że zostały naruszone przez kandydata warunki przeprowadzania egzaminu praktycznego,
 - b) się warunków atmosferycznych lub wystąpienia innych przyczyn uniemożliwiających bezpieczne przeprowadzenie egzaminu praktycznego,
 - c) uznania, że umiejętności kandydata w całości wymagają ponownego przeprowadzenia egzaminu praktycznego.

§ 59. W przypadkach określonych w:

- 1) § 49 pkt 1 i § 58 pkt 2 lit. c – przyjmuje się, że kandydat nie zaliczył egzaminu praktycznego;
- 2) § 49 pkt 2 – przyjmuje się, iż kandydat nie przystąpił do egzaminu praktycznego;
- 3) § 49 pkt 3 i § 58 pkt 2 lit. b – przyjmuje się, że egzamin praktyczny będzie kontynuowany po ustaniu przyczyn jego przerwania;

4) § 58 pkt 1, jeżeli powód przerwania egzaminu praktycznego został uznany przez egzaminatora praktycznego za:

- a) nieusprawiedliwiony – przyjmuje się, że kandydat nie zaliczył egzaminu praktycznego,
- b) usprawiedliwiony – przyjmuje się, że ponownemu sprawdzeniu podlegać będą części egzaminu praktycznego, które nie zostały ukończone przez kandydata do momentu przerwania egzaminu praktycznego.

§ 60. Podczas egzaminu praktycznego każda podlegająca ocenie czynność lotnicza wchodząca w zakres tego egzaminu praktycznego na polecenie egzaminatora praktycznego może być powtórzona jeden raz przez kandydata w przypadku, gdy egzaminator praktyczny ma wątpliwości co do poprawności wykonania tej czynności lotniczej.

§ 61. Wynik egzaminu praktycznego określa egzaminator praktyczny przez wystawienie oceny zaliczony albo niezaliczony w części albo w całości.

§ 62. W przypadku niezaliczenia w części albo w całości egzaminu praktycznego, egzaminator określa powód niezaliczenia egzaminu praktycznego oraz zakres szkolenia uzupełniającego, które kandydat musi odbyć przed ponownym przystąpieniem do egzaminu praktycznego, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej.

§ 63. 1. W przypadku przedłużania i wznowiania ważności uprawnień wpisywanych do licencji oraz wznowiania ważności uprawnień wpisywanych do świadectw kwalifikacji egzaminator praktyczny może być dodatkowo upoważniony przez Prezesa do odrębnego wpisywania do nich informacji dotyczących:

- 1) rodzaju przedłużanych lub wznowianych uprawnień,
 - 2) daty przeprowadzenia egzaminu praktycznego,
 - 3) nowej daty ważności uprawnień,
 - 4) numeru upoważnienia egzaminatora
- i potwierdzania ich własnoręcznym podpisem.

2. W przypadku przedłużania albo wznowiania ważności upoważnienia egzaminatora praktycznego senior egzaminator może być dodatkowo upoważniony przez Prezesa do odrębnego wpisywania do niego informacji dotyczących:

- 1) kategorii przedłużanego albo wznowionego upoważnienia,
- 2) przeprowadzenia oceny kompetencji,
- 3) nowej daty ważności upoważnienia,

- 4) numeru upoważnienia senior egzaminatora
– i potwierdzania ich własnoręcznym podpisem.

§ 64. 1. W przypadku wydania lub wznowienia ważności uprawnienia wpisywanego do licencji albo świadectwa kwalifikacji egzaminator praktyczny określa okres ważności uprawnienia licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym został przeprowadzony egzamin praktyczny.

2. W przypadku przedłużenia ważności uprawnienia wpisywanego do licencji egzaminator praktyczny określa okres ważności uprawnienia licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa okres ważności danego uprawnienia.

§ 65. 1. Kandydat, który nie zaliczył części albo całości egzaminu praktycznego, może złożyć odwołanie do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

2. Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia wystawienia oceny przez egzaminatora praktycznego, o której mowa w § 61, w formie pisemnej lub za pośrednictwem poczty elektronicznej z adresu wskazanego przez kandydata we wniosku o egzamin teoretyczny.

3. O zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data jego nadania do operatora pocztowego albo wprowadzenia go do elektronicznej platformy usług administracji publicznej „ePUAP”.

4. Kandydat, który złożył odwołanie w terminie może przystąpić do poprawkowego egzaminu praktycznego w okresie ważności egzaminu teoretycznego, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej.

5. Warunkiem przystąpienia do poprawkowego egzaminu praktycznego jest ukończenie przez kandydata szkolenia uzupełniającego lub dodatkowej praktyki, z wyłączeniem egzaminów praktycznych przeprowadzanych na podstawie pkt 5 w dodatku III do rozporządzenia nr 1321/2014. Przepis § 62 pkt 2 stosuje się.

Rozdział 4

Tryb przeprowadzania egzaminów w zakresie potwierdzania biegłości językowej oraz posługiwania się językiem używanym w łączności radiowej podczas lotu

§ 66. 1. Tryb i sposób określenia poziomu biegłości językowej oraz umiejętności posługiwania się językiem używanym w łączności radiowej podczas lotu wyznaczają normy oraz zalecane metody postępowania określone w pkt 1.2.9 w Załączniku 1, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej.

Prezes ustala zestawy zadań egzaminacyjnych w celu określenia poziomu biegłości językowej oraz umiejętności posługiwania się językiem używanym w łączności radiowej podczas lotu.

§ 67. W odniesieniu do trybu przeprowadzania egzaminów językowych stosuje się odpowiednio § 19 ust. 1, § 25 ust. 1 pkt 1, 2, 5 i ust. 2, § 26 pkt 3–12, § 27, 28, 32 oraz 45 ust. 1 pkt 1–3 i 5.

§ 68. W przypadkach kiedy wynik egzaminu językowego przeprowadzonego w celu przedłużenia albo wznowienia ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka wpisanego do licencji albo świadectwa kwalifikacji nie jest niższy niż poziom 4 ICAO (operacyjny) egzaminator językowy jest uprawniony do dokonania w licencji albo świadectwie kwalifikacji odrębnego wpisu określającego język, poziom jego biegłości oraz nowy termin ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej.

§ 69. 1. Egzamin językowy w celu przedłużenia ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka przeprowadza się w okresie ważności tego uprawnienia, jednak nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu jego ważności. Okres przedłużonej ważności tego uprawnienia jest liczony od dnia upływu poprzedniego okresu jego ważności.

2. W przypadku egzaminu językowego zdanego wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka, nowy termin ważności tego uprawnienia jest liczony od dnia przeprowadzenia tego egzaminu.

W przypadku egzaminu językowego zdanego przez posiadaczy licencji albo świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka, nowy termin ważności tego uprawnienia jest liczony od dnia przeprowadzenia tego egzaminu.

§ 70. Egzamin językowy jest zaliczony, jeżeli kandydat uzyska co najmniej poziom 4 ICAO (operacyjny).

§ 71. 1. Końcowa ocena egzaminu językowego jest najniższą oceną uzyskaną ze wszystkich elementów składowych egzaminu językowego.

2. O wynikach egzaminu językowego kandydat zostaje powiadomiony w formie:

- 1) ustnej – po zakończonym egzaminie językowym w dniu jego przeprowadzenia lub
- 2) elektronicznej – na podany przez kandydata adres poczty elektronicznej, lub
- 3) telefonicznej – na podany przez kandydata numer telefonu, lub

- 3) listem poleconym za pośrednictwem operatora pocztowego – na podany przez kandydata adres.

§ 72. Egzaminator językowy nie może przeprowadzać egzaminu językowego, jeżeli jest krewnym lub powinowatym kandydata do drugiego stopnia lub uczestniczył w procesie jego szkolenia.

§ 73. 1. Egzaminy językowe są dokumentowane przez zapisanie ich przebiegu na nośnikach audio lub video.

2. W przypadku niewłaściwego zapisu nagrania audio lub video albo jego braku, egzamin językowy powtarza się, bez konieczności ponownego wnoszenia opłaty, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy.

3. Dokumentacja z egzaminów językowych jest przechowywana przez okres co najmniej pięciu lat w sposób, który gwarantuje ochronę przed jej zniszczeniem, kradzieżą oraz wprowadzeniem w niej zmian.

§ 74. Wyniki z egzaminu językowego są przekazywane także, na wniosek organu, który w państwie obcym sprawuje nadzór nad personelem lotniczym właściwego dla egzaminowanego, oraz wskazanej pisemnie przez egzaminowanego osobie lub instytucji.

§ 75. Egzaminator językowy w związku z wykonywanymi czynnościami egzaminacyjnymi:

- 1) przygotowuje się do egzaminu językowego;
- 2) ustala tożsamości kandydata na podstawie posiadanego przez niego dokumentu ze zdjęciem;
- 3) informuje kandydata o zakresie egzaminu językowego;
- 4) zachowuje w tajemnicy, przed i po przeprowadzonym egzaminie językowym, treści pytań i tematów egzaminacyjnych, z wyjątkiem sytuacji, gdy przykłady pytań i tematów egzaminacyjnych są ogłaszane w Dzienniku Urzędowym lub udostępniane za pośrednictwem elektronicznych środków przekazu w celach dydaktycznych;
- 5) upewnia się, czy kandydat jest gotowy do rozpoczęcia egzaminu językowego;
- 6) przeprowadza egzamin językowy i ocenia zgodnie z zatwierdzoną procedurą egzaminowania;
- 7) podaje wyniki egzaminu językowego bezpośrednio po dokonaniu oceny;
- 8) rzetelnie wypełnienia dokumentację egzaminacyjną.

§ 76. Egzaminator językowy odmawia przeprowadzenia egzaminu językowego jeżeli:

- 1) niemożliwe jest ustalenie tożsamości kandydata;
- 2) warunki techniczne uniemożliwiają właściwe przeprowadzenie egzaminu językowego;
- 3) kandydat znajduje się w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub środka odurzającego bądź odmówił poddania się badaniu, o którym mowa w § 25 ust. 1 pkt 3;
- 4) kandydat zaproponował egzaminatorowi przyjęcie korzyści materialnej w zamian za zaliczenie egzaminu językowego.

§ 77. Egzamin językowy może zostać przerwany:

- 1) na wniosek kandydata;
- 2) przez egzaminatora językowego w przypadku:
 - a) stwierdzenia, że zostały naruszone warunki przeprowadzania egzaminu językowego,
 - b) z przyczyn technicznych.

§ 78. W przypadkach określonych w:

- 1) § 76 pkt 1 i 2 – przyjmuje się, iż kandydat nie przystąpił do egzaminu;
- 2) § 76 pkt 3 i 4 i § 77 pkt 2 lit. a – przyjmuje się, iż kandydat nie zaliczył egzaminu językowego;
- 3) § 77 pkt 1 – jeżeli powód przerwania egzaminu językowego został uznany przez egzaminatora językowego za nieusprawiedliwiony przyjmuje się, że kandydat nie zaliczył egzaminu językowego;
- 4) § 77 pkt 1 – jeżeli powód przerwania egzaminu językowego został uznany przez egzaminatora językowego za usprawiedliwiony przyjmuje się, że egzamin językowy musi być powtórzony bez konieczności ponownego wnoszenia opłaty, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy;
- 5) § 77 pkt 2 lit. b – przyjmuje się, że egzamin językowy musi być powtórzony bez konieczności ponownego wnoszenia opłaty, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy.

§ 79. 1. Kandydat może wnieść do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej odwołanie od wyników egzaminu językowego w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa w § 71 ust. 2. Uchybienie terminu do wniesienia odwołania skutkuje pozostawieniem odwołania bez rozpoznania.

2. Odwołanie wnosi się w formie pisemnej lub za pośrednictwem poczty elektronicznej z adresu wskazanego przez kandydata we wniosku o egzamin językowy.

3. O zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data jego złożenia w Urzędzie, nadania do operatora pocztowego albo wprowadzenia go do elektronicznej platformy usług administracji publicznej „ePUAP”.

4. Odwołanie rozpatruje się w terminie 30 dni od dnia jego wpływu do Urzędu.

§ 80. 1. W celu rozpatrzenia odwołania, o którym mowa w § 79 ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza egzaminatora językowego, który w oparciu o zapis przebiegu egzaminu językowego na nośnikach audio lub video dokonuje ponownej oceny egzaminu językowego celem określenia poziomu biegłości językowej kandydata.

2. Egzaminatorem językowym, o którym mowa w ust. 1, nie może być osoba, która:

- 1) uczestniczyła w egzaminie językowym, od którego wniesiono odwołanie;
- 2) jest krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia kandydata, który wniósł odwołanie lub uczestniczył w procesie jego szkolenia.

3. Od wyniku ponownej oceny egzaminu językowego, o której mowa w ust. 1, nie przysługuje odwołanie.

4. O wyniku odwołania, o którym mowa w § 79 ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej informuje kandydata, w terminie, o którym mowa w § 79 ust. 4, w formie:

- 1) ustnej lub
- 2) elektronicznej – na podany przez kandydata adres poczty elektronicznej, lub
- 3) telefonicznej – na podany przez kandydata numer telefonu, lub
- 3) listem poleconym za pośrednictwem operatora pocztowego – na podany przez kandydata adres.

§ 81. W odniesieniu do personelu lotniczego, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie licencjonowania personelu lotniczego oraz w rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji, Prezes może uznać pozytywny wynik egzaminu językowego uzyskany w państwie obcym. Podstawą uznania jest przedłożenie przez kandydata zaświadczenia wydanego przez władzę lotniczą państwa, pod nadzorem której egzamin językowy został przeprowadzony, potwierdzającego, że w procesie egzaminowania zastosowane zostały normy oraz zalecane metody postępowania określone w pkt. 1.2.9 Załącznika 1.

Rozdział 5

Tryb przeprowadzania egzaminów w zakresie świadectw operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej

§ 82. Egzamin teoretyczny na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej jest przeprowadzany przez komisję egzaminacyjną w siedzibie Urzędu, na wniosek kandydata składany do Prezesa, zgodnie z zatwierdzonym przez Prezesa i ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym rocznym planem egzaminów teoretycznych określającym terminy, miejsce, formę i zakres tych egzaminów.

§ 83. Warunki, jakie musi spełniać kandydat ubiegający się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej oraz zakres wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminu teoretycznego w celu uzyskania tego świadectwa, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie świadectw operatora urządzeń radiowych (Dz. U. poz. 99), z uwzględnieniem § 87.

§ 84. Egzamin teoretyczny na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej jest przeprowadzany w trybie sesji egzaminacyjnej w formie testu wyboru z zastosowaniem arkusza egzaminacyjnego albo techniki komputerowej.

§ 85. Egzamin teoretyczny na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej z wykorzystaniem Krajowego Banku Pytań jest przeprowadzany w języku polskim albo w języku angielskim.

§ 86. W przypadku:

- 1) zaliczenia egzaminu teoretycznego na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej;
- 2) niezaliczenia egzaminu teoretycznego na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej

– kandydat otrzymuje raport imienny zawierający wynik końcowy egzaminu teoretycznego na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej, sporządzony przez osobę, o której mowa w § 20.

§ 87. Egzamin na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej uznaje się za zaliczony, jeśli został zaliczony egzamin teoretyczny z przedmiotu łączność w ramach egzaminu w celu uzyskania licencji albo

świadczenia kwalifikacji. W odniesieniu do zakresu wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminu teoretycznego z przedmiotu łączność, stosuje się odpowiednio § 22 ust. 1, 4 albo 5.

§ 88. W odniesieniu do trybu przeprowadzania egzaminu teoretycznego w celu uzyskania świadectwa operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej lotniczej stosuje się § 25, 27–30, 31 ust. 1–3, § 32, 33 oraz 35 pkt 1–3.

Rozdział 6

Szczegółowe zasady wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej

§ 89. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do członków komisji egzaminacyjnej wykonujących czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z Urzędem. Członkowie komisji egzaminacyjnej wykonują swoje obowiązki związane z przeprowadzeniem egzaminów na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z Urzędem.

§ 90. 1. Wynagrodzenie członków komisji egzaminacyjnej jest ustalane na podstawie stawek wynagrodzenia, określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

2. Wynagrodzenie członka komisji egzaminacyjnej stanowi iloczyn stawki wynagrodzenia określonej w załączniku nr 5 do rozporządzenia oraz liczby przeprowadzonych egzaminów państwowych, bez względu na ich wynik, albo innych określonych w tym załączniku czynności.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 91. Do egzaminów państwowych niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 92. Upoważnienia egzaminatora teoretycznego, egzaminatora praktycznego lub egzaminatora językowego wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

§ 93. Traci moc rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie egzaminów państwowych na licencje lub uprawnienia lotnicze (Dz. U. Nr 168 poz. 1637 oraz z 2013 r. poz. 1465).

§ 94. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 60 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA**

Za zgodność pod
względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
DYREKTOR
Departamentu Prawnego
Anna Kupik

MINISTER

MINISTER

TO BE FILLED IN BY THE
DIRECTOR OF THE
BUREAU OF THE
CENSUS

**WYMAGANIA DLA OSOBY UBIEGAJĄCEJ SIĘ O POWOŁANIE NA
EGZAMINATORA PRAKTYCZNEGO W CELU UZYSKANIA UPOWAŻENIANIA
EGZAMINATORA PRAKTYCZNEGO DO PRZEPROWADZANIA EGZAMINÓW
PRAKTYCZNYCH NA LICENCJE, ŚWIADECTWA KWALIFIKACJI I
UPRAWNIENIA DO NICH WPISYWANE WOBEC CZŁONKÓW PERSONELU
LOTNICZEGO NIEWCHODZĄCYCH W SKŁAD ZAŁÓG STATKÓW
POWIETRZNYCH**

1. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencję mechanika lotniczego obsługi technicznej i uprawnień do niej wpisywanych (egzaminator praktyczny E/M).

1.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E/M do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania lub przywrócenia licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej i uprawnień do niej wpisywanych, musi posiadać:

- 1) 3 lata praktyki w obsłudze płatowca i zespołów napędowych:
 - a) samolotu o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg z wyłączeniem samolotów, o których mowa w pkt 2.1. ppkt 3 lit. a, albo
 - b) śmigłowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg z wyłączeniem śmigłowców, o których mowa w pkt 2.1. ppkt 3 lit. b, albo
 - c) wiatrakowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg z wyłączeniem wiatrakowców, o których mowa w pkt 2.1. ppkt 3 lit. c, albo
 - d) sterowca, albo
 - e) balonu wolnego,
- lub
- 2) 5 lat praktyki w obsłudze awioniki statku powietrznego, lub
- 3) 6 lat praktyki w obsłudze jako całości:

- a) samolotu o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg z wyłączeniem samolotów, o których mowa w pkt 2.1. ppkt 3 lit. a, albo
- b) śmigłowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg z wyłączeniem śmigłowców, o których mowa w pkt 2.1. ppkt 3 lit. b, albo
- c) wiatrakowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg z wyłączeniem wiatrakowców, o których mowa w pkt 2.1. ppkt 3 lit. c, albo
- d) sterowca, albo
- e) balonu wolnego.

2. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie kandydata na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji mechanika poświadczenia obsługi statków powietrznych i uprawnień do niego wpisywanych (egzaminator praktyczny E/MM).

2.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E/MM do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania lub przywrócenia świadectwa kwalifikacji mechanika poświadczenia obsługi statków powietrznych i uprawnień do niego wpisywanych, musi posiadać:

- 1) 2 lata praktyki w obsłudze płatowca i zespołów napędowych:
 - a) samolotu o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg, albo
 - b) śmigłowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg, albo
 - c) wiatrakowca o masie startowej (MTOM) do 560 kg, albo
 - d) lotni, albo
 - e) paralotni, albo
 - f) motolotni, albo
 - g) motoparalotni, albo
 - h) bezzałogowego statku powietrznego używanego w celach innych niż rekreacyjne i sportowe, albo
 - i) spadochronu, albo
 - j) szybowca o maksymalnej masie własnej nieprzekraczającej 80 kg dla statku powietrznego jednomiejscowego lub 100 kg dla statku powietrznego dwumiejscowego, w tym szybowca przeznaczonego do startu z nóg pilota,
- lub
- 2) 3 lata praktyki w obsłudze awioniki statku powietrznego, lub
- 3) 5 lat praktyki w obsłudze jako całości:

- a) samolotu o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg, albo
- b) śmigłowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg, albo
- c) wiatrakowca o masie startowej (MTOM) do 560 kg, albo
- d) lotni, albo
- e) paralotni, albo
- f) motolotni, albo
- g) motoparalotni, albo
- h) bezzałogowego statku powietrznego używanego w celach innych niż rekreacyjne i sportowe, albo
- i) spadochronu, albo
- j) szybowca o maksymalnej masie własnej nieprzekraczającej 80 kg dla statku powietrznego jednomiejscowego lub 100 kg dla statku powietrznego dwumiejscowego, w tym szybowca przeznaczonego do startu z nóg pilota.

3. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencje kontrolera ruchu lotniczego, praktykanta - kontrolera ruchu lotniczego i uprawnienia do nich wpisywane (egzaminator praktyczny E(ATCL)).

3.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(ATCL) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania licencji praktykanta – kontrolera ruchu lotniczego oraz wydania i przywracania ważności wpisywanego do niej:
 - a) uprawnienia kontroli lotniska wizualnej (ADV), lub
 - b) uprawnienia kontroli lotniska instrumentalnej (ADI), lub
 - c) uprawnienia kontroli zbliżania proceduralnej (APP), lub
 - d) uprawnienia kontroli zbliżania radarowej (APS), lub
 - e) uprawnienia kontroli obszaru proceduralnej (ACP), lub
 - f) uprawnienia kontroli obszaru radarowej (ACS), lub
 - g) uzupełniające uprawnienia instruktorskiego kontrolera ruchu lotniczego (OJTI);
- 2) wydania licencji kontrolera ruchu lotniczego oraz wydania, przedłużenia, wznowiania i przywracania ważności wpisywanego do niej:
 - a) uprawnienia kontroli lotniska wizualnej (ADV), lub

- b) uprawnienia kontroli lotniska instrumentalnej (ADI), lub
- c) uprawnienia kontroli zbliżania proceduralnej (APP), lub
- d) uprawnienia kontroli zbliżania radarowej (APS), lub
- e) uprawnienia kontroli obszaru proceduralnej (ACP), lub
- f) uprawnienia kontroli obszaru radarowej (ACS), lub
- g) uzupełniającego uprawnienia instruktorskiego kontrolera ruchu lotniczego (OJTI)

– musi posiadać:

- a) ważną licencję kontrolera ruchu lotniczego i ważne uprawnienia równoważne z tymi, dla których jest uprawniony do przeprowadzania egzaminów praktycznych,
- b) ważne uzupełniające uprawnienie instruktorskie,
- c) udokumentowaną praktykę lotniczą wymaganą dla danego rodzaju egzaminu praktycznego w zakresie:

- uprawnienia kontroli lotniska wizualnej (ADV) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli lotniska instrumentalnej (ADI) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli zbliżania proceduralnej (APP) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli zbliżania radarowej (APS) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli obszaru proceduralnej (ACP) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli obszaru radarowej (ACS) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uzupełniającego uprawnienia instruktorskiego kontrolera ruchu lotniczego (OJTI) – co najmniej 3 lata praktyki;

3) wydania świadectwa kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC) i uprawnienia uzupełniającego do niego wpisywanego, musi posiadać:

- a) ważną licencję kontrolera ruchu lotniczego i ważne uprawnienia równoważne z tymi, dla których jest uprawniony do przeprowadzania egzaminów praktycznych,
- b) ważne uzupełniające uprawnienie instruktorskie,
- c) udokumentowaną praktykę lotniczą wymaganą dla danego rodzaju egzaminu praktycznego w zakresie:

- uprawnienia kontroli lotniska wizualnej (ADV) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli lotniska instrumentalnej (ADI) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli zbliżania proceduralnej (APP) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli zbliżania radarowej (APS) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli obszaru proceduralnej (ACP) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uprawnienia kontroli obszaru radarowej (ACS) – co najmniej 4 lata praktyki, lub
- uzupełniające uprawnienia instruktorskiego kontrolera ruchu lotniczego (OJTI) – co najmniej 3 lata praktyki.

4. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej i uprawnień do niego wpisywanych (egzaminator praktyczny E(FIS)).

4.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(FIS) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania lub przywrócenia ważności świadectwa kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej (FISC) oraz wydania, przedłużenia, wznowiania i przywracania ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi posiadać:

- 1) ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce;
- 2) ważne uzupełniające uprawnienie instruktorskie;
- 3) udokumentowaną praktykę lotniczą jako:
 - a) informator służby informacji powietrznej – co najmniej 4 lata praktyki,
 - b) instruktor – co najmniej 3 lata praktyki.

5. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej i uprawnień do niego wpisywanych (egzaminator praktyczny E(AFIS)).

5.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(AFIS) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania lub przywrócenia ważności świadectwa kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC) oraz

wydania, przedłużenia, wznowiania i przywracania ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi posiadać:

- 1) ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce;
- 2) ważne uzupełniające uprawnienie instruktorskie;
- 3) udokumentowaną praktykę jako:
 - a) informator lotniskowej służby informacji powietrznej – co najmniej 4 lata praktyki,
 - b) instruktor – co najmniej 3 lata praktyki.

6. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencję dyspozytora lotniczego (egzaminator praktyczny E(FDL)).

6.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(FDL) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania licencji dyspozytora lotniczego, musi posiadać:

- 1) ważną licencję dyspozytora lotniczego, albo
- 2) ważną licencję pilota liniowego z uprawnieniem instruktora szkolenia na typ (TRI) lub uprawnieniem instruktora szkolenia ogólnego (FI), albo
- 3) ważną licencję kontrolera ruchu lotniczego z uzupełniającym uprawnieniem instruktorskim kontrolera ruchu lotniczego (OJTI), oraz
- 4) udokumentowaną praktykę lotniczą jako:
 - a) dyspozytor lotniczy (FDL) – 5 lata praktyki, lub
 - b) pilot z licencją pilota liniowego (ATPL) – 3 lata praktyki, lub
 - c) meteorolog w organizacji przewoźnika lotniczego – 3 lata praktyki, lub
 - e) kontroler ruchu lotniczego (ATCL) – 3 lata praktyki, lub
 - f) inspektor nadzoru technicznego nad dyspozytorami lotniczymi – 3 lata praktyki.

**WYMAGANIA DLA OSOBY UBIEGAJĄCEJ SIĘ O POWOŁANIE NA
EGZAMINATORA PRAKTYCZNEGO, W CELU UZYSKANIA UPOWAŻENIANIA
EGZAMINATORA PRAKTYCZNEGO DO PRZEPROWADZANIA EGZAMINÓW
PRAKTYCZNYCH NA LICENCJE, ŚWIADECTWA KWALIFIKACJI I
UPRAWNIENIA DO NICH WPISYWANE WOBEC CZŁONKÓW PERSONELU
LOTNICZEGO WCHODZĄCYCH W SKŁAD ZAŁÓG STATKÓW
POWIETRZNYCH**

1. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencję pilota wiatrakowcowego w załodze jednoosobowej i uprawnień do niej wpisywanych (egzaminator praktyczny E(AG)).

1.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(AG) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania licencji pilota wiatrakowcowego turystycznego w załodze jednoosobowej (PPL(AG)) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień na typ wiatrakowca w załodze jednoosobowej wpisywanych do tej licencji, musi posiadać:
 - a) kwalifikacje do wykonywania czynności pilota dowódcy wiatrakowca w załodze jednoosobowej,
 - b) uprawnienie instruktora pierwszej klasy w załodze jednoosobowej,
 - c) co najmniej 1000 godzin nalogu w charakterze pilota samolotowego lub śmigłowcowego albo 800 godzin nalogu w charakterze pilota wiatrakowcowego;
- 2) wydania licencji pilota wiatrakowcowego zawodowego w załodze jednoosobowej (CPL(AG)) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień na typ wiatrakowca w załodze jednoosobowej wpisywanych do tej licencji (E(AG)), musi posiadać:
 - a) kwalifikacje do wykonywania czynności pilota dowódcy wiatrakowca,
 - b) uprawnienie instruktora pierwszej klasy,
 - c) co najmniej 2000 godzin nalogu w charakterze pilota wiatrakowcowego,

d) co najmniej 500 godzin nalogu w charakterze instruktora wiatrakowcowego.

2. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencje pilota wiatrakowcowego w załodze wieloosobowej i uprawnień do niej wpisywanych (egzaminator praktyczny ETR(AG)).

2.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego ETR(AG) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania licencji pilota wiatrakowcowego zawodowego (CPL(AG)), w celu wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnienia na typ wiatrakowca w załodze wieloosobowej (TR) oraz w celu wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnienia instruktora na typ wiatrakowca w załodze wieloosobowej (TRI(MP)), musi posiadać:

- 1) kwalifikacje do wykonywania czynności pilota dowódcy na typ wiatrakowca w załodze wieloosobowej;
- 2) uprawnienie instruktora na odpowiedni typ wiatrakowca w załodze wieloosobowej;
- 3) co najmniej 2000 godzin nalogu w charakterze pilota wiatrakowca w załodze wieloosobowej w tym 500 godzin nalogu w charakterze pilota dowódcy wiatrakowca w załodze wieloosobowej;
- 4) co najmniej 50 godzin nalogu w charakterze instruktora na danym typie wiatrakowca w załodze wieloosobowej.

3. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów – wiatrakowce w załodze jednoosobowej (egzaminator praktyczny EIR(AG)).

3.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego EIR(AG) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów – wiatrakowce (IR(AG)) w załodze jednoosobowej, musi posiadać:

- 1) uprawnienie instruktora szkolenia w lotach według wskazań przyrządów w załodze jednoosobowej;

- 2) co najmniej 2000 godzin nalogu w charakterze pilota wiatrakowca;
- 3) co najmniej 450 godzin nalogu według wskazań przyrządów (IFR), w tym 250 godzin nalogu instruktorskiego w lotach według wskazań przyrządów (IFR).

4. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na uprawnienia instruktora wiatrakowcowego w załodze jednoosobowej (egzaminator praktyczny EI(AG)).

4.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego EI(AG) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień instruktora szkolenia ogólnego na wiatrakowce (FI(AG)), instruktora szkolenia w lotach według wskazań przyrządów na wiatrakowce (IRI(AG)) oraz ważności uprawnień instruktora szkolenia na typ wiatrakowca (TRI(AG)) na wiatrakowce w załodze jednoosobowej, musi posiadać:

- 1) kwalifikacje do wykonywania czynności pilota dowódcy wiatrakowca;
- 2) ważne uprawnienie instruktora klasy 1;
- 3) co najmniej 2000 godzin nalogu w charakterze pilota wiatrakowcowego;
- 4) co najmniej 500 godzin nalogu w charakterze instruktora wiatrakowcowego;
- 5) co najmniej 50 godzin nalogu w charakterze instruktora szkolenia ogólnego na wiatrakowce w ramach szkolenia kandydatów do uprawnień instruktorskich.

5. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencję nawigatora lotniczego i uprawnienia do niej wpisywanych (egzaminator praktyczny E(FNL)).

5.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(FNL) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania licencji nawigatora lotniczego oraz w celu wydania, przedłużenia i wznowienia ważności uprawnień do niej wpisywanych, musi posiadać:
 - a) ważną licencję nawigatora lotniczego,
 - b) co najmniej 1000 godzin nalogu ogólnego w charakterze nawigatora lotniczego,
 - c) co najmniej 100 godzin nalogu ogólnego na danym typie statku powietrznego,

- d) co najmniej 30 przelotów i lądowań obejmujących starty i lądowania na danym typie statku powietrznego lub uznanym za podobny;
- 2) wydania, przedłużania lub wznowienia ważności uprawnienia instruktora typu statku powietrznego, musi posiadać:
 - a) ważne uprawnienie instruktora odpowiednie dla typu statku powietrznego,
 - b) posiadać co najmniej 1500 godzin ogólnego nalotu jako nawigator lotniczy,
 - c) posiadać 200 godzin ogólnego nalotu instruktorskiego.

6. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencję mechanika pokładowego i uprawnień do niej wpisywanych (egzaminator praktyczny E(FEL)).

6.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(FEL) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania licencji mechanika pokładowego oraz wydania, przedłużenia i wznowienia ważności uprawnień do niej wpisywanych, musi posiadać:
 - a) ważną licencję mechanika pokładowego,
 - b) co najmniej 1500 godzin nalotu ogólnego w charakterze mechanika pokładowego,
 - c) co najmniej 200 godzin ogólnego nalotu instruktorskiego;
- 2) wydania, przedłużania lub wznowienia ważności uprawnienia instruktora typu statku powietrznego, musi posiadać:
 - a) co najmniej 2000 godzin nalotu ogólnego w charakterze mechanika pokładowego,
 - b) co najmniej 200 godzin ogólnego nalotu instruktorskiego,
 - c) ważne uprawnienie instruktora na danym typie statku powietrznego.

7. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji pilota lotni i uprawnień do niego wpisywane (egzaminator praktyczny E(HGP)).

7.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(HGP) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania świadectwa kwalifikacji pilota lotni (HGP) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi:
 - a) posiadać świadectwo kwalifikacji pilota lotni (HGP) z ważnym uprawnieniem instruktora (INS),
 - b) udokumentować wyszkolenie, w ramach posiadanego uprawnienia instruktora (INS) co najmniej 60 osób do poziomu umożliwiającego uzyskanie świadectwa kwalifikacji pilota lotni (HGP);
- 2) wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia instruktora (INS) wpisywanego do świadectwa kwalifikacji pilota lotni (HGP) musi posiadać:
 - a) świadectwo kwalifikacji pilota lotni (HGP) z ważnym uprawnieniem instruktora (INS),
 - b) co najmniej 300 godzin nalogu jako pilot lotni,
 - c) co najmniej 20 godzin nalogu instruktorskiego w ramach szkolenia kandydatów do uprawnienia instruktora (INS).

8. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji pilota paralotni i uprawnienia do niego wpisywane (egzaminator praktyczny E(PGP)).

8.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(PGP) przeprowadzającego egzaminy praktyczne w celu:

- 1) wydania świadectwa kwalifikacji pilota paralotni (PGP) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi:
 - a) posiadać świadectwo kwalifikacji pilota paralotni (PGP) z ważnym uprawnieniem instruktora (INS),
 - b) udokumentować wyszkolenie, w ramach posiadanego uprawnienia instruktora (INS) co najmniej 60 osób do poziomu umożliwiającego uzyskanie świadectwa kwalifikacji pilota paralotni (PGP);
- 2) wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia instruktora (INS) wpisywanego do świadectwa kwalifikacji pilota paralotni (PGP), musi posiadać:
 - a) co najmniej 300 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota lotni,

- b) co najmniej 20 godzin nalogu instruktorskiego w ramach szkolenia kandydatów do uprawnienia instruktora (INS).

9. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji pilota motolotni i uprawnienia do niego wpisywane (egzaminator praktyczny E(PHGP)).

9.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(PHGP) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania świadectwa kwalifikacji pilota motolotni (PHGP) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi:
 - a) posiadać świadectwo kwalifikacji pilota motolotni (PHGP) z ważnym uprawnieniem instruktora (INS),
 - b) udokumentować wyszkolenie w ramach posiadanego uprawnienia instruktora (INS) co najmniej 50 osób do poziomu umożliwiającego uzyskanie świadectwa kwalifikacji pilota motolotni (PHGP);
- 2) wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia instruktora (INS) wpisywanego do świadectwa kwalifikacji pilota motolotni (PHGP), musi posiadać:
 - a) świadectwo kwalifikacji pilota motolotni (PHGP) z ważnym uprawnieniem instruktora (INS),
 - b) co najmniej 500 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota motolotni,
 - c) 20 godzin nalogu instruktorskiego w ramach szkolenia kandydatów do uprawnienia instruktora (INS).

10. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji pilota statku powietrznego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg i uprawnienia do niego wpisywane (egzaminator praktyczny E(UACP)).

10.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(UACP) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania świadectwa kwalifikacji pilota samolotowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi posiadać:
 - a) świadectwo kwalifikacji pilota samolotowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) wraz z ważnym uprawnieniem do pilotowania samolotu ultralekkiego (UAP),
 - b) ważne uprawnienie instruktora samolotu ultralekkiego (INS(A)),
 - c) co najmniej 500 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy,
 - d) co najmniej 200 godzin nalogu instruktorskiego;
- 2) wydania świadectwa kwalifikacji pilota śmigłowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi posiadać:
 - a) świadectwo kwalifikacji pilota śmigłowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) z ważnym uprawnieniem do pilotowania śmigłowca ultralekkiego (UHP),
 - b) ważne uprawnienie instruktora śmigłowca ultralekkiego (INS(H)),
 - c) co najmniej 500 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy,
 - d) co najmniej 200 godzin nalogu instruktorskiego;
- 3) wydania świadectwa kwalifikacji pilota szybowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi posiadać:
 - a) świadectwo kwalifikacji pilota szybowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) z ważnym uprawnieniem do pilotowania szybowca ultralekkiego (UGLP),
 - b) ważne uprawnienie instruktora szybowca ultralekkiego (INS(GL)),
 - c) co najmniej 300 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy,
 - d) co najmniej 30 godzin nalogu instruktorskiego;
- 4) wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia instruktora (INS(A)) wpisywanego do świadectwa kwalifikacji pilota samolotowego o maksymalnej masie startowej

(MTOM) do 495 kg (UACP) musi spełnić warunki, o których mowa w ppkt 1 lit. a i b, oraz posiadać:

- a) co najmniej 1000 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy,
- b) co najmniej 100 godzin nalogu w ramach szkolenia kandydatów do uprawnień instruktora (INS(A));

5) wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia instruktora (INS(H)) wpisywanego do świadectwa kwalifikacji pilota śmigłowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) musi spełnić warunki, o których mowa w pkt ppkt 2 lit. a i b oraz posiadać:

- a) co najmniej 1000 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy,
- b) co najmniej 100 godzin nalogu w ramach szkolenia kandydatów do uprawnień instruktora (INS(H));

6) wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia instruktora (INS(GL)) wpisywanego do świadectwa kwalifikacji pilota szybowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg (UACP) (E(UACP)), musi spełnić warunki, o których mowa w pkt ppkt 3 lit. a i b, oraz posiadać:

- a) co najmniej 300 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy,
- b) co najmniej 15 godzin nalogu instruktorskiego w ramach szkolenia kandydatów do uprawnień instruktora (INS(GL)), w tym 120 startów i lądowań.

11. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji operatora bezzałogowego statku powietrznego używanego w celach innych niż rekreacyjne i sportowe i uprawnienia do niego wpisywane (egzaminator praktyczny E(UAVO)).

11.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(UAVO) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania świadectwa kwalifikacji operatora bezzałogowego statku powietrznego używanego w celach innych niż rekreacyjne i sportowe (UAVO) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień do niego wpisywanych, musi:

- 1) posiadać świadectwo kwalifikacji operatora bezzałogowego statku powietrznego używanego w celach innych niż rekreacyjne i sportowe (UAVO) z ważnym uprawnieniem wymaganym dla danego rodzaju egzaminu praktycznego;
- 2) posiadać ważne uprawnienie instruktora (INS);
- 3) w ramach posiadanego uprawnienia instruktora (INS) udokumentować wyszkolenie co najmniej 30 osób do poziomu umożliwiającego uzyskanie świadectwa kwalifikacji operatora bezzałogowego statku powietrznego używanego w celach innych niż rekreacyjne i sportowe (UAVO) z uprawnieniem wymaganym dla danego rodzaju egzaminu praktycznego;
- 4) w ramach posiadanego uprawnienia instruktora (INS) udokumentować wyszkolenie co najmniej 5 osób do poziomu umożliwiającego uzyskanie uprawnienia instruktora (INS).

12. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji skoczka spadochronowego i uprawnienia do niego wpisywane (egzaminator praktyczny E(PJ)).

12.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(PJ) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu wydania świadectwa kwalifikacji skoczka spadochronowego (PJ) z uprawnieniami klasy wyszkolenia PJ(B), PJ(C) i PJ(D) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnień do niego wpisywanych, musi:

- 1) posiadać świadectwo kwalifikacji skoczka spadochronowego z uprawnieniami klasy wyszkolenia PJ(D) z ważnym uprawnieniem wymaganym dla danego rodzaju egzaminu praktycznego;
- 2) posiadać ważne uprawnienie instruktora (INS);
- 3) udokumentować co najmniej 1500 skoków ze spadochronu;
- 4) posiadać 5 lat praktyki instruktorskiej potwierdzonej przez organizację szkolenia lotniczego lub podmiot szkolący;
- 5) w ramach posiadanego uprawnienia instruktora (INS) udokumentować wyszkolenie co najmniej 5 osób do poziomu umożliwiającego uzyskanie uprawnienia instruktora (INS).

13. Wymagania dla osoby ubiegającej się o powołanie na egzaminatora praktycznego do przeprowadzania egzaminów praktycznych na świadectwo kwalifikacji pilota statku

powietrznego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 560 kg i uprawnienia do niego wpisywane (egzaminator praktyczny E(UAGP)).

13.1. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora praktycznego E(UAGP) do przeprowadzania egzaminów praktycznych w celu:

- 1) wydania świadectwa kwalifikacji pilota wiatrakowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 560 kg (UAGP) oraz wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnień do niego wpisywanych, musi posiadać:
 - a) świadectwo kwalifikacji pilota wiatrakowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 560 kg (UAGP) z ważnym uprawnieniem instruktora (INS),
 - b) co najmniej 500 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy wiatrakowca,
 - c) 250 godzin nalogu instruktorskiego;
- 2) wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia instruktora (INS) wpisywanego do świadectwa kwalifikacji pilota wiatrakowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 560 kg (UAGP) musi spełnić warunki, o których mowa w ppkt 1, oraz:
 - a) posiadać świadectwo kwalifikacji pilota wiatrakowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 560 kg (UAGP) z ważnym uprawnieniem instruktora (INS),
 - b) posiadać co najmniej 1000 godzin nalogu ogólnego w charakterze pilota dowódcy wiatrakowca,
 - c) udokumentować 5 lat praktyki instruktorskiej potwierdzonej przez organizację szkolenia lotniczego lub podmiot szkolący,
 - d) posiadać 40 godzin nalogu instruktorskiego w ramach szkolenia kandydatów do uprawnień instruktora (INS).

WZÓR UPOWAŻNIENIA EGZAMINATORA

I	Państwo wydania licencji / State of issue: RZECZPOSPOLITA POLSKA
II	Numer upoważnienia / Certificate number:
III	Nazwisko i imię posiadacza / Last and first name of holder:
IV	Data urodzenia (dd/mm/rrrr) / Date of birth (dd/mm/yyyy):
V	Miejsce urodzenia / Place of birth:
VI	Adres posiadacza / Address of holder:
VII	Obywatelstwo / Nationality:
VIII	Podpis posiadacza / Signature of holder:
IX	Organ wydający licencje / Issuing competent authority:
X	Podpis wydającego, data (dd/mm/rrrr) / Signature of issuing officer, date dd/mm/yyyy):
XI	Pieczęć ULC / Stamp of CAA:

XII	Data pierwszego wydania upoważnienia (dd/mm/rrrr) / date of initial issue (dd/mm/yyyy),	
XIII	Zakres upoważnienia podlegający przedłużeniu i wznowieniu / scope of certificate to be revalidated and renewed	Data ważności / valid until
	Upoważnienia instruktorskie / Instructor ratings	Data ważności / valid until

Skróty stosowane w upoważnieniu / abbreviations used in certificate	
---	--

--	--	--	--	--	--

[illegible]

--	--	--	--	--

SPOSÓB PRZEPROWADZANIA EGZAMINÓW TEORETYCZNYCH

I. EGZAMIN TEORETYCZNY NA LICENCJE, ŚWIADECTWA KWALIFIKACJI ORAZ UPRAWNIENIA DO NICH WPISYWANE.

1. Pytania testowe obejmują wszystkie zagadnienia właściwe dla licencji, świadectw kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych.
2. Wszystkie możliwe odpowiedzi są wyraźnie związane z pytaniem oraz cechują się podobnym słownictwem, budową gramatyczną i długością. Odpowiedzi nieprawidłowe wydają się równie prawdopodobne dla osoby nie mającej wiedzy w danej dziedzinie.
3. W pytaniach liczbowych nieprawidłowe odpowiedzi odpowiadają błędom proceduralnym takim jak np. zastosowanie nieprawidłowego oznaczenia („+” lub „-”) lub nieprawidłowych jednostek miary. Wartości liczbowe użyte w nieprawidłowych odpowiedziach nie mogą być przypadkowe.
4. Czas odpowiedzi na pytanie testowe wynosi 90 sekund.
5. Całkowity czas egzaminu teoretycznego ustala się odpowiednio do łącznej liczby pytań.
6. Łączna liczba pytań testowych jest zależna od zagadnień właściwych dla licencji, świadectw kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych.

II. EGZAMIN TEORETYCZNY NA UPRAWNIENIE NA TYP STATKU POWIETRZNEGO W ZAKRESIE LICENCJI NA OBSŁUGĘ TECHNICZNĄ STATKU POWIETRZNEGO (AML) ALBO LICENCJI MECHANIKA LOTNICZEGO OBSŁUGI TECHNICZNEJ.

1. Egzamin teoretyczny składa się z pytań testowych oraz pytań opisowych.
2. W odniesieniu do pytań testowych stosuje się reguły, o których mowa w części I ust. 1–4.
3. Podczas egzaminu teoretycznego dopuszczalne jest korzystanie przez kandydata z dokumentacji technicznej statku powietrznego, jeżeli konieczna jest weryfikacja jego umiejętności w zakresie interpretacji dokumentów technicznych.
4. Czas odpowiedzi na pytanie opisowe wynosi 20 minut.

5. Całkowity czas egzaminu ustala się odpowiednio do łącznej liczby pytań testowych oraz opisowych.
6. Łączna liczba pytań testowych oraz opisowych jest zależna od złożoności konstrukcji typu statku powietrznego oraz od kategorii licencji na obsługę techniczną statku powietrznego, której dotyczy egzamin teoretyczny, jednak nie może być mniejsza niż:
 - 1) 28 pytań w kategorii B1 licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML), na które składają się:
 - a) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze płatowca i jego instalacji,
 - b) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze zespołu napędowego,
 - c) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze układów elektrycznych,
 - d) 5 pytań testowych – w obszarze wyposażenia awionicznego;
 - 2) 22 pytania w kategorii B2 licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML), na które składają się:
 - a) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze układów elektrycznych,
 - b) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze wyposażenia awionicznego;
 - 3) 24 pytania w kategorii C licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML), na które składają się:
 - a) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze płatowca i jego instalacji,
 - b) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze zespołu napędowego,
 - c) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze układów elektrycznych,
 - d) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze wyposażenia awionicznego.

III. EGZAMIN TEORETYCZNY NA UPRAWNIENIE NA TYP STATKU POWIETRZNEGO W ZAKRESIE LICENCJI MECHANIKA LOTNICZEGO OBSŁUGI TECHNICZNEJ (MML).

1. Egzamin teoretyczny składa się z pytań testowych oraz opisowych.
2. W odniesieniu do pytań testowych stosuje się zasady, o których mowa w części I ust. 1–4.

3. Podczas egzaminu teoretycznego dopuszczalne jest korzystanie przez kandydata z dokumentacji technicznej statku powietrznego, jeżeli konieczna jest weryfikacja jego umiejętności w zakresie interpretacji dokumentów technicznych.
4. Czas odpowiedzi na pytanie opisowe wynosi 20 minut.
5. Całkowity czas egzaminu ustala się odpowiednio do łącznej liczby pytań testowych oraz opisowych.
6. Łączna liczba pytań testowych oraz opisowych jest zależna od złożoności konstrukcji typu statku powietrznego oraz od uprawnień wpisywanego do licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej, którego dotyczy egzamin teoretyczny, jednak nie może być mniejsza niż:
 - 1) 23 pytania w zakresie uprawnień dotyczącego płatowca, zespołu napędowego i systemów elektrycznych samolotu o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg (AFPP(A)R), uprawnień dotyczącego płatowca, zespołu napędowego i systemów elektrycznych śmigłowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg (AFPP(H)R), uprawnień dotyczącego płatowca, zespołu napędowego i systemów elektrycznych wiatrakowca o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 5700 kg (AFPP(AG)R) wpisywanego do licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej (MML), na które składają się:
 - a) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze płatowca i jego instalacji,
 - b) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze zespołu napędowego,
 - c) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze układów elektrycznych;
 - 2) 22 pytania w zakresie uprawnień dotyczące awioniki i systemów elektrycznych statku powietrznego o masie startowej poniżej 5700 kg (AV(A)), wpisywanego do licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej (MML), na które składają się:
 - a) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze układów elektrycznych,
 - b) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze wyposażenia awionicznego;
 - 3) 39 pytań w zakresie uprawnień dotyczącego samolotu o masie startowej poniżej 5700 kg, jako całości (TM(A)R), uprawnień dotyczącego śmigłowca o masie startowej poniżej 5700 kg, jako całości (TM(H)R), uprawnień dotyczącego

wiatrakowca o masie startowej poniżej 5700 kg, jako całości (TM(AG)R), uprawnienia dotyczącego sterowca o masie startowej poniżej 5700 kg, jako całości (TM(AS)R), uprawnienia dotyczącego balonu wolnego o masie startowej poniżej 5700 kg, jako całości (TM(FB)R), uprawnienia dotyczącego szybowca o masie startowej poniżej 5700 kg, jako całości (TM(G)R), uprawnienia dotyczącego motoszybowca o masie startowej poniżej 5700 kg, jako całości (TM(MG)R), wpisywanego do licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej (MML), na które składają się:

- a) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze płatowca i jego instalacji,
- b) 1 pytanie opisowe i 5 pytań testowych – w obszarze zespołu napędowego,
- c) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze układów elektrycznych,
- d) 1 pytanie opisowe i 10 pytań testowych – w obszarze wyposażenia awionicznego.

**STAWKI WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW KOMISJI EGZAMINACYJNEJ ZA
PRZEPROWADZENIE EGZAMINU PAŃSTWOWEGO**

Tabela nr 1

Stawki wynagrodzenia dotyczące egzaminów teoretycznych i egzaminów językowych

Lp.	Rodzaj egzaminu	Kwota w zł (brutto)
1.	Egzamin na licencję lub świadectwo kwalifikacji z obowiązkowo wpisywanym co najmniej jednym podstawowym uprawnieniem lotniczym (jeżeli jest wymagane), przeprowadzany w siedzibie Urzędu (za każdy przedmiot)	30
2.	Egzamin na każde dodatkowe uprawnienie wpisywane do licencji lub świadectwa kwalifikacji przeprowadzany w siedzibie Urzędu (za każdy przedmiot)	30
3.	Egzamin ze wszystkich przedmiotów na świadectwo kwalifikacji przeprowadzany przez egzaminatora poza Urzędem (za każdą przeegzaminowaną osobę)	50
4.	Egzamin ze wszystkich przedmiotów na każde dodatkowe uprawnienie wpisywane do licencji lub świadectwa kwalifikacji poza Urzędem (za przeegzaminowaną osobę)	75
5.	Egzamin ze znajomości języka polskiego lub języka angielskiego według wymagań ICAO	100
6.	Egzamin ze znajomości języka polskiego lub języka angielskiego w zakresie frazeologii lotniczej do licencji	20
7.	Egzamin cząstkowy na uznanie licencji lub świadectwa kwalifikacji albo egzamin wskazany w decyzji administracyjnej o zawieszeniu lub ograniczeniu licencji lub świadectwa kwalifikacji (za każdy przedmiot)	30
8.	Analiza i rozpatrywanie odwołania od wyniku egzaminu językowego	150

9.	Egzamin ze znajomości języka polskiego lub języka angielskiego według wymagań ICAO w przypadku sprawowania funkcji egzaminatora językowego (prowadzącego) w ramach Krajowego Systemu Egzaminów Językowych (KSEJ)	180
----	--	-----

Tabela nr 2

Stawki wynagrodzenia dotyczące egzaminów praktycznych

Lp.	Rodzaj egzaminu	Kwota w zł (brutto)
Egzamin na licencję z obowiązkowo wpisywanym co najmniej jednym uprawnieniem w zakresie licencji (jeżeli jest wymagane):		
1.	pilota liniowego: samolotowego lub śmigłowcowego	1000
2.	pilota liniowego: sterowcowego lub pionowzlotu	600
3.	pilota zawodowego: samolotowego, śmigłowcowego, sterowcowego, wiatrakowcowego lub pionowzlotu, mechanika pokładowego	600
4.	nawigatora lotniczego, radiooperatora pokładowego	200
5.	pilota samolotu w załodze wieloosobowej MPL	600
6.	pilota turystycznego: samolotowego, śmigłowcowego, sterowcowego wiatrakowcowego lub pionowzlotu	400
7.	pilota szybowcowego	100
8.	pilota balonowego	250
9.	pilota lekkich statków powietrznych: LAPL(A), LAPL(H), LAPL(B) lub LAPL(S)	100
10.	mechanika lotniczego obsługi technicznej	250
11.	kontrolera ruchu lotniczego	250
12.	praktykanta – kontrolera ruchu lotniczego	200

13.	dyspozytora lotniczego	300
Egzamin na dodatkowe uprawnienia wpisywane do licencji		
1.	uprawnienie instruktora wpisywane do licencji pilota (egzamin podczas lotu)	300
2.	uprawnienie instruktora (egzamin na ziemi, symulatorze)	200
3.	dodatkowe uprawnienia wpisywane do licencji pilota, mechanika pokładowego	300
4.	uprawnienie na motoszybowiec TMG	200
5.	uprawnienie na klasę balonu wolnego	200
6.	uprawnienia wpisywane do licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej, licencji kontrolera ruchu lotniczego, licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego	200
7.	rozszerzanie uprawnień lotniczych, na które wymagany jest egzamin praktyczny	200
Egzamin na świadectwo kwalifikacji z obowiązkowo wpisywanym co najmniej jednym uprawnieniem w zakresie świadectwa kwalifikacji (jeżeli jest wymagane):		
1.	pilota lotni, pilota motolotni, pilota statku powietrznego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 495 kg, pilota wiatrakowcowego o maksymalnej masie startowej (MTOM) do 560 kg, informatora służby informacji powietrznej lub informatora lotniskowej służby informacji powietrznej	50
2.	pilota paralotni lub skoczka spadochronowego	30
3.	pilota – operatora bezzałogowego statku powietrznego używanego w celach innych niż rekreacyjne lub sportowe lub mechanika poświadczenia obsługi statku powietrznego	50
Egzamin na dodatkowe uprawnienia wpisywane do świadectw kwalifikacji (jeżeli występują):		

1.	uprawnienie instruktora	70
2.	uprawnienia dodatkowe wpisywane do świadectwa kwalifikacji	50
3.	przeprowadzenie kontroli umiejętności celem przedłużenia, wznowienia ważności uprawnienia wpisanego do świadectwa kwalifikacji, za każde przedłużane, wznowiane, przywracane uprawnienie	100
4.	przeprowadzenie kontroli umiejętności celem przedłużenia / wznowienia ważności uprawnienia wpisanego do świadectwa kwalifikacji, za każde przedłużane, wznowiane, przywracane uprawnienie	50

Tabela nr 3

Stawki wynagrodzenia dotyczące czynności egzaminacyjnych niewymienionych w tabeli nr 1 lub 2.

Lp.	Rodzaj czynności	Kwota w zł (brutto)
1.	Przeprowadzenie oceny kompetencji, nadzoru nad egzaminem	jak za właściwy egzamin

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania rozporządzenia

Projekt rozporządzania Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie egzaminów państwowych na licencje, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia lotnicze do nich wpisywane stanowi wypełnienie delegacji ustawowej z art. 99 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393, z późn. zm.)¹⁾. Zakres regulacji objętej projektowanym rozporządzeniem (bez wykonania upoważnienia z art. 99 ust. 6 pkt 3 ustawy) ujęty był dotychczas w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie egzaminów państwowych na licencje lub uprawnienia lotnicze (Dz. U. Nr 168, poz. 1637 oraz z 2013 r., poz. 1465)²⁾. Wydanie rozporządzenia wynika z potrzeby zapewnienia zgodności przepisów prawa krajowego z normami wynikającymi z przepisów prawa międzynarodowego i Unii Europejskiej oraz uregulowania kwestii reguł wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej. W powyższym aspekcie dla opracowania brzmienia projektowanych przepisów wzięto pod uwagę przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylające dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE (Dz. Urz. UE L 79 z 19.03.2008, str. 1, z późn. zm.), tj. rozporządzenie Komisji (UE):

1) nr 805/2011 z dnia 10 sierpnia 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady licencjonowania kontrolerów ruchu lotniczego oraz wydawanie określonych certyfikatów na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 (Dz. Urz. UE L 206 z 11.08.2011, str. 21)³⁾,

2) nr 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 (Dz. Urz. UE L 311 z 25.11.2011, str. 1, z późn. zm.)⁴⁾,

3) nr 1321/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie ciągłej zdatności do lotu statków powietrznych oraz wyrobów lotniczych, części i wyposażenia, a także w sprawie zatwierdzeń udzielonych organizacjom i personelowi zaangażowanym w takie zadania (Dz. Urz. UE L 362 z 17.12.2014, str. 1, z późn. zm.)⁵⁾,

oraz – opublikowane w 2013 r. w następstwie ich wejścia w życie – krajowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie upoważnienia art. 104 ust. 1 ustawy w zakresie licencjonowania i świadectw kwalifikacji.

Zgodnie z ww. upoważnieniem ustawowym projektowane rozporządzenie określa:

- a) szczegółowe wymagania w zakresie kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia członków komisji egzaminacyjnej;

¹⁾ Dalej jako „ustawa”.

²⁾ Dalej jako „rozporządzenie w sprawie egzaminów państwowych”.

³⁾ Dalej jako „rozporządzenie nr 805/2011”.

⁴⁾ Dalej jako „rozporządzenie nr 1178/2011”.

⁵⁾ Dalej jako „rozporządzenie nr 1321/2014”.

- b) tryb i sposób przeprowadzania egzaminów;
- c) szczegółowe zasady wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej.

Reasumując, wydanie nowego rozporządzenia ma na celu kompleksowe uregulowanie kwestii określonych w art. 99 ust. 6 ustawy przy uwzględnieniu zmian jakie dokonały się w krajowym, jak i unijnym prawie lotniczym w ostatnich latach.

II. Zakres regulacji

Projekt rozporządzenia obejmuje swoim zakresem egzaminy na wszystkie zdefiniowane w przepisach prawa lotniczego licencje, świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywanych oraz - na podstawie art. 150 ust. 2 ustawy z 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243, z późn. zm.) w zw. z § 13 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie świadectw operatora urządzeń radiowych (Dz. U. poz. 99) - egzaminy przeprowadzane wobec osób ubiegających się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej.

W Rozdziale 1 – przepisy ogólne:

1. Przepis § 1 stanowi określenie zakresu przedmiotowego projektowanego rozporządzenia.
2. Przepis § 2 zawiera słowniczek pojęć zastosowanych w projekcie rozporządzenia.

W Rozdziale 2 – Szczegółowe wymagania w zakresie kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia członków komisji egzaminacyjnej

Oddział 1 – Egzaminatorzy teoretyczni i egzaminatorzy praktyczni

1. Przepisy § 3 i 4 określają wymagania jakie łącznie musi spełniać osoba, która ubiega się o powołanie na egzaminatora komisji egzaminacyjnej odpowiednio teoretycznego i praktycznego, uprawnionego do przeprowadzania egzaminów do licencji, świadectw kwalifikacji i uprawnień do nich wpisywanych. Dopisek, który zastosowano w tych, jak i innych przepisach projektowanego aktu: „o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej” wynika stąd, że przepisy prawa UE mogą nakładać w odniesieniu do egzaminatorów teoretycznych i egzaminatorów praktycznych inne wymogi, których egzekwowanie wynika z bezpośredniego stosowania rozporządzeń unijnych w polskim porządku prawnym. Załączniki nr 1 i 2 do projektu rozporządzenia, do których odwołuje § 4 ust. 2, definiują pozostałe wymagania dla kandydatów na egzaminatorów praktycznych stawiane członkom personelu lotniczego odpowiednio niewchodzącym i wchodzącym w skład załóg lotniczych.
2. Przepisy § 5 określają wymagania jakie łącznie musi spełniać osoba, która ubiega się o powołanie na egzaminatora teoretycznego i praktycznego upoważnionego do przeprowadzenia egzaminu państwowego w zakresie obsługi technicznej typu statku powietrznego (mechanicy lotniczy). Powyższa grupa została wydzielona z reżymu § 3 i 4 ze względu na odmienną specyfikę takich egzaminów. Teoretyczno-praktyczny charakter ww. egzaminu pozwala na ujęcie łączne wymogów stawianych egzaminatorom teoretycznym i praktycznym.

3. Przepisy § 6 określają wymagania jakie łącznie musi spełniać egzaminator praktyczny, który ubiega się o powołanie na senior egzaminatora. Instytucja senior egzaminatora jest unormowaniem nowym, mającym swoje źródło w rozporządzeniu nr 1178/2011. Wprowadzenie instytucji senior egzaminatora wprost do projektowanego rozporządzenia ma na celu umożliwienie zastosowania jej również do innych specjalności lotniczych, niż tylko te, o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011. Tym samym, o powołanie na senior egzaminatora będą mogły ubiegać się osoby, które łącznie spełnią wymagania wskazane w § 4 i 6.
4. W § 3–5, w poszczególnych pkt wskazano, że zaliczenie kursu standaryzacyjnego stanowi jedno z wymagań, które muszą spełnić kandydaci na egzaminatorów teoretycznych i egzaminatorów praktycznych. Przepisy § 7 doprecyzowują z kolei, że kurs standaryzacyjny obejmuje szkolenie teoretyczne (które zobowiązani są zaliczyć zarówno kandydaci na egzaminatorów teoretycznych, jak i praktycznych) oraz szkolenie praktyczne (które dodatkowo zaliczają kandydaci na egzaminatorów praktycznych), a także wskazują zakres przedmiotowych szkoleń.
5. Przepisy § 8 określają, że egzaminator teoretyczny, praktyczny i egzaminator językowy odbywa egzaminatorskie seminaria odświeżające oraz szkolenia doraźne, przy czym egzaminatorskie seminaria odświeżające przeprowadzane jest w celu aktualizacji wiadomości w zakresie, o którym mowa w § 7, i nie rzadziej niż raz na 3 lata, a szkolenia doraźne przeprowadzane są w razie istotnych zmian w przepisach z zakresu prawa lotniczego, procedurach związanych z wykonywaniem prawa lotniczego oraz w dokumentacji.
6. Przepis § 9 wskazuje, że przeprowadzanie kursów standaryzacyjnych i seminariów (w tym ich termin i zakres), o których mowa w § 7 i 8, ustala szef egzaminatorów teoretycznych lub praktycznych albo inna osoba wyznaczona przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.
7. Egzaminatorów teoretycznych, egzaminatorów praktycznych i egzaminatorów językowych powołuje Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego. W tym celu Prezes Urzędu wydaje dokument w postaci upoważnienia egzaminatora teoretycznego, upoważnienia egzaminatora praktycznego albo upoważnienia egzaminatora językowego. Definicja „upoważnienia” została zawarta w § 2 pkt 21. W § 10 projektu wskazano, że wzór upoważniania określa załącznik 3 do rozporządzenia oraz że jego zakres uwarunkowany jest kwalifikacjami i praktyką egzaminatora teoretycznego, praktycznego albo językowego. Określono również, że w przypadku utraty lub zniszczenia upoważnienia egzaminator teoretyczny lub praktyczny niezwłocznie zawiadamia o tym Prezesa, który, na wniosek egzaminatora teoretycznego lub praktycznego wydaje duplikat upoważnienia.
Przepis jest powieleniem regulacji zawartej w aktualnie obowiązującym rozporządzeniu w sprawie egzaminów państwowych. Wydawanie upoważnień dla egzaminatorów teoretycznych i praktycznych stanowi również wypełnienie nałożonego na Prezesa Urzędu wymogu wynikającego z pkt ARA.FCL.200 lit. b ppkt 2 rozporządzenia nr 1178/2011.
8. Przepis § 11 projektu odsyła w zakresie przedłużania ważności i wznowiania ważności upoważnień egzaminatora praktycznego do pkt FCL.1025 załącznika I (Część-FCL) do

rozporządzenia nr 1178/2011. Odesłanie do wskazanego przepisu rozporządzenia UE wynika z faktu, iż określone w nim zasady będą miały zastosowanie również do egzaminatorów praktycznych innych specjalności lotniczych niż tylko te, o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011.

9. Przepis § 12 ust. 1 wprowadza możliwość każdorazowego wydania przez Prezesa upoważnienia do przeprowadzenia określonego egzaminu państwowego osobie trzeciej, tj. nie będącej egzaminatorem teoretycznym lub egzaminatorem praktycznym albo nie będącej egzaminatorem teoretycznym lub egzaminatorem praktycznym w dziedzinie, z której ma przeprowadzić egzamin teoretyczny lub praktyczny. Potrzeba wprowadzenia powyższej regulacji wynika z faktu, że istnieją sytuacje ubiegania się np. o wpis do licencji bądź do świadectwa kwalifikacji różnego rodzaju uprawnień (np. uprawnienia na typ statku powietrznego zabytkowego czy uprawnienia, które dotychczas nie było wpisywane do licencji lub świadectwa kwalifikacji), a brak jest egzaminatorów teoretycznych lub egzaminatorów praktycznych upoważnionych do przeprowadzenia egzaminów we wnioskowanym przez kandydata zakresie. W takich przypadkach Prezes Urzędu będzie mógł upoważnić np. specjalistę w danej dziedzinie lotniczej, gdyż osoba taka (nawet nie posiadając stosownej licencji bądź świadectwa kwalifikacji), jako fachowiec w pożądanym zakresie będzie w stanie w kompetentny sposób przeprowadzić określony egzamin teoretyczny lub egzamin praktyczny. Nad przebiegiem takiego egzaminu nadzór sprawować będzie inspektor Urzędu zdefiniowany w § 2 pkt 12.

Przepis ust. 2 w § 12 projektu stanowi, że ww. upoważnienie do przeprowadzania egzaminu wydawane jest na okres nie dłuższy niż 3 lata (potrzebny do uzyskania odpowiednich kwalifikacji przez egzaminatorów teoretycznych i egzaminatorów praktycznych).

10. Przepis § 13 stanowi, że Prezes Urzędu nadzoruje proces przeprowadzania egzaminów państwowych zgodnie z opracowanym przez siebie programem sprawowania nadzoru. Ponadto wskazuje, że Prezes prowadzi, publikuje i aktualizuje wykaz egzaminatorów teoretycznych lub praktycznych na stronie internetowej Urzędu.

Oddział 2 – Egzaminatorzy językowi

1. Przepisy § 14 i 15 określają wymagania jakie łącznie musi spełniać osoba, która ubiega się o powołanie na egzaminatora językowego odpowiednio w zakresie języka angielskiego i języka polskiego.
2. Przepis § 16 ust. 1 stanowi, że osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora językowego w zakresie języka angielskiego i języka polskiego odbywa (stanowiące część kursu standaryzacyjnego) szkolenie teoretyczne, o którym mowa w § 7 ust. 2, oraz szkolenie praktyczne, którego zakres określono w § 16 ust. 2. Egzaminatorzy językowi odbywają egzaminatorskie seminaria odświeżające oraz szkolenia doraźne określone w § 8.
3. Przepis § 17 określa jakie warunki muszą być spełnione przez egzaminatora językowego, aby ważność wydanego mu upoważnienia mogła być przedłużona.
4. Przepis § 18 stanowi, że krajowy administrator egzaminów językowych ustala termin i zakres przeprowadzania szkoleń i seminariów, określonych w § 16.

W Rozdziale 3 – Tryb i sposób przeprowadzania egzaminów na licencje, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia lotnicze do nich wpisywane

Rozdział 3 został podzielony na dwa oddziały. Oddział 1 odnosi się do trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów teoretycznych, a oddział 2 odnosi się do trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów praktycznych.

Oddział 1 – Egzaminy teoretyczne

1. Przepis § 19 ust. 1 określa egzaminy teoretyczne które zawsze przeprowadza się w siedzibie Urzędu. Jednocześnie wskazano, że kandydaci przystępujący do tych egzaminów zobowiązani są złożyć stosowny wniosek w tej sprawie do Prezesa Urzędu. W przepisie tym przesądzono, iż egzaminy teoretyczne w nim określone odbywają się zgodnie z zatwierdzonym przez Prezesa i ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego rocznym planem egzaminów teoretycznych określającym terminy, miejsce, formę i ich zakres. Ponadto, odesłano do uwzględnienia przepisów ust. 2 i 3, mając na uwadze sytuacje, w których możliwe jest przeprowadzenie niektórych egzaminów teoretycznych zarówno w siedzibie, jak i poza siedzibą Urzędu albo wyłącznie poza siedzibą Urzędu. W przypadku składania egzaminów teoretycznych poza siedzibą Urzędu nie będzie wymagane od kandydata złożenie wniosku o przystąpienie do nich do Prezesa Urzędu (co wynika bezpośrednio z ust. 2 i 3).

Użycie sformułowania „mogą” (charakter fakultatywny) w ust. 2 pkt 1–3 wskazuje, że przeprowadzenie egzaminów teoretycznych odpowiednio na kolejne uprawnienia wpisywane do licencji mechanika lotniczego obsługi technicznej (MML), na uprawnienia wpisywane do licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML) i licencję na obsługę techniczną statku powietrznego (AML) możliwe jest zarówno w siedzibie Urzędu, jak i poza nią. W przypadku odbywania egzaminów teoretycznych (o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2) poza siedzibą Urzędu będą one przeprowadzane przez egzaminatorów teoretycznych, po ukończeniu szkolenia teoretycznego, jeżeli takie szkolenie jest wymagane. Ponadto, z ust. 2 pkt 2 wynika, że egzaminy teoretyczne na uprawnienia wpisywane do licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML) mogą być (poza egzaminatorem teoretycznym) przeprowadzane również przez organizację szkoleniową, uprawnioną do przeprowadzania egzaminów, zgodnie z rozporządzeniem nr 1321/2014. Z kolei egzaminy teoretyczne na licencję na obsługę techniczną statku powietrznego (AML), które odbywają się poza siedzibą Urzędu będą przeprowadzane wyłącznie przez organizację szkoleniową, uprawnioną do przeprowadzania egzaminów, zgodnie z rozporządzeniem nr 1321/2014 (co wynika bezpośrednio z ust. 2 pkt 3). Wskazać jednocześnie należy, iż w zakresie przeprowadzania egzaminów przez organizację szkoleniową uprawnioną do tego zgodnie z rozporządzeniem nr 1321/2014 przepisy ust. 2 pkt 2 i 3 odnoszą bezpośrednio do art. 99 ust. 1 ustawy.

Z ust. 3 ww. przepisu wynika, że egzaminy teoretyczne na wszystkie świadectwa kwalifikacji (oprócz egzaminów teoretycznych na świadectwa kwalifikacji informatora służby informacji powietrznej (FISC) oraz świadectwa kwalifikacji informatora lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC)) oraz uprawnienia wpisywane do

świadectw kwalifikacji (z wyłączeniem uprawnień wpisywanych do świadectw kwalifikacji FISC i AFISC oraz uprawnień instruktorskich (INS) wpisywanych do świadectw kwalifikacji) przeprowadzane są poza siedzibą Urzędu, przez egzaminatorów teoretycznych po ukończeniu szkolenia, jeżeli takie szkolenie jest wymagane.

2. Przepis § 20 stanowi, iż w procesie przeprowadzania egzaminów teoretycznych mogą uczestniczyć osoby, które nie są członkami komisji egzaminacyjnej. W zakresie tego uprawnienia, osoby te wykonują czynności techniczno-usługowe jak np. przygotowanie arkuszy egzaminacyjnych, dopuszczenie kandydatów do stanowisk komputerowych, aktywowanie zdawanych przedmiotów na kontach kandydatów przystępujących do egzaminu teoretycznego, generowanie raportów z egzaminów teoretycznych.
3. Przepis § 21 wskazuje, że egzamin teoretyczny przeprowadzany jest w trybie sesji egzaminacyjnej w formie testu wyboru lub w formie opisowej z zastosowaniem arkusza egzaminacyjnego albo techniki komputerowej. Wyjątkiem od tego sposobu przeprowadzania egzaminów teoretycznych są przeprowadzane w formie ustnej egzaminy teoretyczne w celu sprawdzenia wiedzy określone w § 26 pkt 3, 5 i 10 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 3 czerwca 2013 r. w sprawie świadectw kwalifikacji (Dz. U. z 2013 r. poz. 664)⁶⁾.
4. Przepis § 22 ust. 1 w odniesieniu do zakresu wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminów teoretycznych oraz w odniesieniu do reguł przeprowadzania egzaminów teoretycznych na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011, odsyła bezpośrednio do rozporządzenia nr 1178/2011.

Przepis § 22 ust. 2 w odniesieniu do zakresu wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminów teoretycznych oraz w odniesieniu do reguł przeprowadzania egzaminów teoretycznych na licencje z pojedynczych modułów wiedzy podstawowej, o których mowa w rozporządzeniu nr 1321/2014 odsyła bezpośrednio do dodatku I i II do załącznika III (Część-66) do rozporządzenia nr 1321/2014.

Przepis § 22 ust. 3, w odniesieniu do zakresu wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminów teoretycznych oraz w odniesieniu do reguł przeprowadzania egzaminów teoretycznych na uprawnienia na typ statku powietrznego w zakresie licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML), o których mowa w rozporządzeniu nr 1321/2014, odsyła bezpośrednio do dodatku III do załącznika III (Część-66) do ww. rozporządzenia. Ponadto, w załączniku nr 4 do projektowanego rozporządzenia określono pozostałe reguły stosowane do przeprowadzania tych egzaminów.

Przepis ust. 4 w § 22 w odniesieniu do zakresu wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminów teoretycznych na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 805/2011, odsyła do rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 12 kwietnia 2013 r. w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego (Dz. U. poz. 471, z późn. zm.)⁷⁾. W odniesieniu do reguł przeprowadzania tych egzaminów § 22 ust. 6 odsyła do załącznika nr 4 do projektowanego aktu wykonawczego.

⁶⁾ Dalej jako „rozporządzenie w sprawie świadectw kwalifikacji”.

⁷⁾ Dalej jako „rozporządzenie w sprawie personelu ATS”.

Przepis § 22 ust. 5 w odniesieniu do zakresu wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminów teoretycznych na licencje, świadectwa kwalifikacji oraz uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 2 września 2013 r. w sprawie licencjonowania personelu lotniczego (Dz. U. z 2013 r. poz. 1077)⁸⁾, rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji oraz rozporządzeniu w sprawie personelu ATS odsyła bezpośrednio do tych rozporządzeń. W odniesieniu do reguł przeprowadzania tych egzaminów § 22 ust. 6 odsyła do załącznika nr 4 do projektowanego rozporządzenia.

5. Przepis § 23 stanowi, że egzamin teoretyczny może być przeprowadzony z wykorzystaniem Krajowego Banku Pytań albo z wykorzystaniem Europejskiego Centralnego Banku Pytań Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA). Przesądza się, że o ile ten ostatni przeprowadzany jest wyłącznie w języku angielskim, o tyle egzamin teoretyczny z wykorzystaniem Krajowego Banku Pytań może być przeprowadzony w tym języku, gdy dostępna jest jego angielska wersja. W przypadku dostępności obu wersji wybór wersji językowej zależy od kandydata.
6. Przepis § 24 stanowi, że warunkiem przystąpienia do egzaminów teoretycznych jest uzyskanie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia teoretycznego. Ważność takiego zaświadczenia wynosi 12 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia teoretycznego. W ust. 2 przesądza się, że jeżeli kandydat nie przystąpił do egzaminu teoretycznego we wskazanym okresie od dnia ukończenia szkolenia teoretycznego, wówczas, warunkiem do przystąpienia do egzaminu teoretycznego będzie ukończenie przez niego dodatkowego szkolenia w organizacji szkolenia lotniczego. Zakres i poziom dodatkowego szkolenia ustali osoba odpowiedzialna za proces szkolenia (o ile takie szkolenie jest wymagane).
7. Przepisy § 25 i 26 określają obowiązki, odpowiednio kandydata przystępującego do egzaminu teoretycznego oraz egzaminatora teoretycznego.
8. W § 27 określono sytuacje, w których egzaminator teoretyczny lub osoba, o której mowa w § 20, obligatoryjnie odmawia kandydatowi możliwości przystąpienia do egzaminu teoretycznego.
9. Przepis § 28 ust. 1 projektu stanowi, że w czasie egzaminu teoretycznego kandydat otrzymuje materiały i urządzenia służące do przeprowadzenia egzaminu teoretycznego od egzaminatora teoretycznego lub osoby, o której mowa w § 20. Z ust. 2 wynika z kolei, żeby kandydaci w trakcie jego trwania byli od siebie oddzieleni, aby nie móc czytać nawzajem swoich pytań i odpowiedzi. W ust. 3 i 4 określono jakich działań ponadto nie mogą podejmować kandydaci podczas egzaminu teoretycznego.
10. Przepis § 29 stanowi, że szczegóły organizacyjne dotyczące sposobu przeprowadzania w Urzędzie egzaminów teoretycznych w formie testu wyboru, określa Regulamin prowadzenia egzaminów teoretycznych. Regulamin ten jest zatwierdzany przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.
11. Przepis § 30 stanowi, że warunkiem zaliczenia egzaminu teoretycznego jest uzyskanie 75% prawidłowych odpowiedzi z każdego przedmiotu obowiązującego podczas tego egzaminu. W ww. przepisie określono ponadto, że w przypadku egzaminu teoretycznego

⁸⁾ Dalej jako „rozporządzenie w sprawie licencjonowania”.

przeprowadzanego w formie testu wyboru, do każdego pytania może być zaproponowanych od 3 do 5 odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa.

12. W § 31 ust. 1–4 (oraz w § 30 zd. 1) wprowadzono wspólną dla wszystkich rodzajów licencji, świadectw kwalifikacji oraz uprawnień do nich wpisywanych (o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011, rozporządzeniu nr 805/2011, rozporządzeniu w sprawie licencjonowania, rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji oraz rozporządzeniu w sprawie personelu ATS) zasadę przeprowadzania egzaminów teoretycznych zaczerpniętą z pkt FCL.025 lit. b załącznika I (Część-FCL) do rozporządzenia nr 1178/2011, stosowaną dotychczas wyłącznie w odniesieniu do egzaminów teoretycznych na licencje (i uprawnienia do nich wpisywane) określone w rozporządzeniu nr 1178/2011. Na mocy rozporządzenia wszystkim kandydatom ubiegającym się o wskazane licencje, świadectwa kwalifikacji oraz uprawnienia do nich wpisywane przysługiwać będzie 6 sesji egzaminacyjnych w okresie 18 miesięcy (licząc od końca miesiąca kalendarzowego, w którym po raz pierwszy przystąpili do danego egzaminu teoretycznego), na zaliczenie wszystkich przedmiotów, składających się na dany egzamin teoretyczny, niezależnie od tego czy egzamin składany będzie w siedzibie Urzędu albo poza nią. Do każdego przedmiotu kandydat będzie mógł podejść 4 razy, przy czym podczas jednej sesji egzaminacyjnej będzie mógł zdawać dany przedmiot tylko jeden raz. W praktyce oznacza to złagodzenie (dla pozostałych specjalności spoza rozporządzenia nr 1178/2011 określonych w ww. rozporządzeniach) sposobu zdawania egzaminów teoretycznych w odniesieniu do dotychczasowych przepisów ze względu na: zwiększenie ilości przysługujących sesji (z 3 na 6), wprowadzenie 4 podejść i 18 (zamiast 12) miesięcznego czasokresu. W konsekwencji, jednolite przyjęcie powyższej reguły pozwoli kandydatom (do uzyskania licencji, świadectw kwalifikacji i uprawnień od nich wpisywanych, określonych w ww. rozporządzeniach) na rozplanowanie poszczególnych przedmiotów egzaminu teoretycznego według własnych potrzeb, co będzie sprzyjało solidnemu przygotowaniu się do nich z możliwością kilkukrotnego ich powtórzenia przed uzyskaniem końcowego wyniku egzaminu teoretycznego.

Wyjątkiem, dla którego opisana reguła nie będzie miała zastosowania są egzaminy, o których mowa w § 22 ust. 2 i 3 (o czym przesądza § 31 ust. 6 rozporządzenia). W przypadku egzaminów teoretycznych na licencje z pojedynczych modułów wiedzy podstawowej stosowane będą wyłącznie reguły przeprowadzania tych egzaminów opisane w dodatku I i II do Załącznika III (Część-66) do rozporządzenia nr 1321/2014. W przypadku egzaminów teoretycznych na uprawnienia na typ statku powietrznego w zakresie licencji na obsługę techniczną statku powietrznego stosowane będą reguły przeprowadzania tych egzaminów opisane w dodatku III do załącznika III (Część-66) do rozporządzenia nr 1321/2014 oraz dodatkowo opisane w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

Przepis § 31 ust. 3 określa sytuacje w jakich całość egzaminu teoretycznego nie będzie zaliczona. W takich przypadkach kandydat będzie musiał ponownie przystąpić do całego egzaminu teoretycznego. Zanim to jednak uczyni, obowiązany będzie przejść dodatkowe szkolenie w organizacji szkolenia lotniczego albo w podmiocie szkolącym, którego zakres i poziom ustalany jest przez osobę odpowiedzialną na proces szkolenia, o ile jest ono wymagane (*vide* § 31 ust. 4).

13. Przepis § 32 stanowi, że egzamin teoretyczny zostanie uznany za niezaliczony jeżeli kandydat, w jego trakcie, korzysta z materiałów lub urządzeń mających mu pomóc w udzieleniu właściwej odpowiedzi, a które nie są materiałami dostarczonymi przez egzaminatora teoretycznego lub osobę, o której mowa w § 20, a także gdy kandydat podczas egzaminu komunikuje się z osobami innymi niż egzaminator teoretyczny lub osoba, o której mowa w § 20. Konsekwencją naruszenia powyższych zakazów, oprócz niezaliczenia egzaminu teoretycznego (do którego kandydat przystąpił) jest możliwość ponownego przystąpienia do całości egzaminu teoretycznego na jakąkolwiek licencję, świadectwo kwalifikacji lub uprawnienia do nich wpisywane dopiero po upływie 12 miesięcy od dnia, w którym naruszenia te nastąpiły (o czym stanowi przepis § 33).
 14. Przepis § 34 wprowadza generalną regułę, iż egzaminy teoretyczne na licencje, świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywane pozostają ważne przez okres 24 miesięcy od dnia ich zaliczenia. Podstawą do zastosowania odmiennego okresu ważności ww. egzaminów będą odrębne przepisy prawa Unii Europejskiej, o ile przewidują ich dłuższy lub krótszy okres ważności.
 15. Przepis § 35 określa sytuacje, w których kandydat otrzymuje raport imienny albo kartę egzaminu teoretycznego, w których zawarty jest wynik końcowy egzaminu teoretycznego. Raport imienny sporządza osoba, o której mowa w § 20. Kartę egzaminu teoretycznego sporządza egzaminator teoretyczny.
 16. Przepis § 36 ust. 1 stanowi, że po przeprowadzonych egzaminach egzaminator teoretyczny lub osoba, o której mowa w § 20, sporządza raport z przeprowadzonych egzaminów teoretycznych. Raport taki obejmuje dane statystyczne w zakresie liczby osób, które: przystąpiły do egzaminu teoretycznego, zdały lub nie egzamin teoretyczny na licencję lub uprawnienie. Raport taki polega zatwierdzeniu przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej. Z ust. 3 wynika, że raporty imienne, karty egzaminu teoretycznego, raporty z przeprowadzonych egzaminów teoretycznych i pozostała dokumentacja egzaminacyjna przechowywane są przez okres co najmniej pięciu lat w sposób, który gwarantuje ich ochronę przed zniszczeniem kradzieżą oraz wprowadzaniem w nich zmian.
 17. Przepisy § 37 i 38 określają szczegółowy sposób (tryb) odwołania od egzaminu teoretycznego z rozróżnieniem czy egzamin był prowadzony odpowiednio w formie: pisemnej z zastosowaniem arkusza egzaminacyjnego, z zastosowaniem techniki komputerowej, oraz w formie ustnej.
- W § 38 ust. 1 pkt 1 określa, że jeżeli odwołanie dotyczy egzaminu teoretycznego prowadzonego z zastosowaniem arkusza egzaminacyjnego oraz egzaminu praktycznego prowadzonego na ziemi – przewodniczący komisji egzaminacyjnej zarządza przeprowadzenie egzaminu komisyjnego z udziałem dwóch innych egzaminatorów teoretycznych. Takie brzmienie przepisu wynika z FCL.725 lit. b pkt 3 w załączniku I (Część-FCL) do rozporządzenia nr 1178/2011, który stanowi, że w przypadku jednosilnikowych statków powietrznych egzamin z wiedzy teoretycznej jest przeprowadzany w formie ustnej przez egzaminatora podczas egzaminu praktycznego, a jego celem jest ustalenie, czy poziom wiedzy posiadany przez kandydata jest zadowalający.

Przepis ust. 5 w § 38 przewiduje, że weryfikacja merytorycznej zasadności odwołania może mieć wpływ na zmianę wyniku egzaminu teoretycznego. Zauważyć przy tym należy, że kandydat może złożyć odwołanie od negatywnego wyniku egzaminu teoretycznego składającego się np. z 12 pytań egzaminacyjnych a zespół weryfikacyjny uzna to odwołanie za zasadne w przypadku tylko 5 pytań. Wówczas nie ma to wpływu na wynik egzaminu, gdyż kandydat – po uwzględnieniu odwołania w zakresie tych 5 pytań – i tak nie osiągnie progu 75 % poprawnych odpowiedzi (*vide* § 30 projektu) pozwalających na zaliczenie egzaminu (wymaganym do zdania egzaminu w przedmiotowym przypadku jest udzielenie przez kandydata 9 poprawnych odpowiedzi).

Oddział 2 – Egzaminy praktyczne

1. Przepis § 39 ust. 1 w odniesieniu do zakresu umiejętności lotniczych sprawdzanych w trakcie egzaminu praktycznego oraz w odniesieniu do reguł przeprowadzania egzaminów praktycznych na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011, odsyła bezpośrednio do tego rozporządzenia.

Przepis § 39 ust. 2 w odniesieniu do zakresu umiejętności lotniczych sprawdzanych w trakcie egzaminu praktycznego na uprawnienia na typ statku powietrznego w zakresie licencji na obsługę techniczną statku powietrznego (AML), o których mowa w rozporządzeniu 1321/2014, odsyła bezpośrednio do rozporządzenia 1321/2014.

Przepis § 39 ust. 3 w odniesieniu do zakresu umiejętności lotniczych sprawdzanych w trakcie egzaminu praktycznego na licencje i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu nr 805/2011, odsyła bezpośrednio do rozporządzenia w sprawie personelu ATS.

Przepis § 39 ust. 4 w odniesieniu do zakresu umiejętności lotniczych sprawdzanych w trakcie egzaminu praktycznego na świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie personelu ATS, odsyła bezpośrednio do rozporządzenia w sprawie personelu ATS.

Przepis § 39 ust. 5 w odniesieniu do umiejętności lotniczych sprawdzanych w trakcie egzaminu praktycznego na licencje, świadectwa kwalifikacji oraz uprawnienia do nich wpisywane, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie licencjonowania, rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji oraz rozporządzeniu w sprawie personelu ATS, odsyła bezpośrednio do tych rozporządzeń.

2. Przepis § 40 stanowi, że aby przystąpić do egzaminu praktycznego w celu wydania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych kandydat musi zaliczyć egzamin teoretyczny (o ile taki jest wymagany) oraz ukończy szkolenie praktyczne (o ile takie jest wymagane).
3. Przepis § 41 ust. 1 stanowi, że kandydat może być dopuszczony do egzaminu praktycznego w celu wydania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych w okresie 24 miesięcy od dnia zaliczenia danego egzaminu teoretycznego, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie przewidują dłuższego lub krótszego okresu ważności tego egzaminu teoretycznego. Przepis ust. 2 w ww. § stanowi o tym, że egzamin praktyczny w celu wydania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych, który rozpoczął się w okresie ważności egzaminu teoretycznego musi

zakończyć się w okresie 6 miesięcy od rozpoczęcia egzaminu praktycznego. Przekroczenie 6 miesięcznego okresu pociąga za sobą skutki, o których mowa w § 59, w zależności o konkretnego przypadku.

Przepis ust. 3 stanowi o tym, że egzamin praktyczny w celu przedłużenia ważności uprawnienia wpisywanego do licencji albo świadectwa kwalifikacji rozpoczyna się w terminach określonych w przepisach odrębnych, o ile przepisy te nie stanowią inaczej. Do grupy przepisów odrębnych należą: rozporządzenie nr 1178/2011, rozporządzenie 1321/2014, rozporządzenie nr 805/2011, rozporządzenie w sprawie licencjonowania, rozporządzenie w sprawie świadectw kwalifikacji oraz rozporządzenie w sprawie personelu ATS. Od momentu rozpoczęcia egzaminu praktycznego kandydatowi przysługuje 6 miesięcy na jego zakończenie.

4. Przepis § 42 ust. 1 określa przypadki, w których przystąpienie do egzaminu praktycznego, wymaga złożenia wniosku o egzamin praktyczny do Prezesa. Powyższe dotyczy egzaminu praktycznego w celu wydania: licencji pilota liniowego (ATPL), dyspozytora lotniczego (FDL), uprawnienia do lotów według wskazań przyrządów (IR) oraz braku egzaminatora praktycznego w danej specjalności. W sytuacjach tych kandydat otrzymuje od szefa egzaminatorów praktycznych skierowanie na egzamin praktyczny, którego ważność nie może przekraczać okresu ważności egzaminu teoretycznego (o czym stanowi ust. 2). Skierowanie to kandydat przedkłada egzaminatorowi praktycznemu przystępując do ww. egzaminów praktycznych (o czym stanowi ust. 3).
5. Przepis § 43 ust. 1 stanowi, że kandydat przystępujący do egzaminu praktycznego w celu wydania licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych przedkłada egzaminatorowi praktycznemu rekomendację do egzaminu praktycznego. Przepis ten jednocześnie wyłącza z tego obowiązku przypadki określone w § 42 ust. 1, w których - zamiast rekomendacji - konieczne jest przedłożenie skierowania na egzamin praktyczny. Przepis stanowi ponadto, że na żądanie egzaminatora praktycznego zostanie mu udostępniona (przez organizację szkolenia lotniczego, podmiot szkolący lub komórkę organizacyjną wyodrębnioną przez instytucję zapewniającą lotniskową służbę informacji powietrznej w danej lokalizacji - organ lotniskowej służby informacji powietrznej (organ AFIS)) dokumentacja przebiegu szkolenia praktycznego kandydata. W ust. 2 przesądzono, że okres ważności rekomendacji nie może być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia praktycznego.
6. Przepis § 44 stanowi, że szczegóły dotyczące miejsca, czasu i sposobu przeprowadzenia egzaminu praktycznego kandydat ustala z egzaminatorem praktycznym.
7. Przepis § 45 określa obowiązki kandydata przystępującego do egzaminu praktycznego.
8. Przepis § 46 określa obowiązki egzaminatora praktycznego przeprowadzającego egzamin praktyczny.
9. Przepis § 47 stanowi, że egzaminator praktyczny nadzoruje podczas egzaminu praktycznego, stosowanie reguł i procedur operacyjnych zawartych w aktualnej instrukcji operacyjnej, instrukcji użytkowania danej kategorii statku powietrznego albo instrukcji wykonywania lotów, właściwych ze względu na miejsce, w którym jest przeprowadzany egzamin praktyczny.

10. Przepis § 48 określa sytuacje, w których egzaminator praktyczny podlega wyłączeniu od przeprowadzenia egzaminów praktycznych, kontroli umiejętności lub ocen kompetencji osób ubiegających się o wydanie licencji, świadectwa kwalifikacji lub uprawnień do nich wpisywanych. W ust. 3 przesądzono, że jeżeli w powyższych przypadkach nie można wyznaczyć innego egzaminatora praktycznego do przeprowadzenia określonego egzaminu praktycznego, egzamin ten powinien być przeprowadzony pod nadzorem inspektora lub członka komisji egzaminacyjnej, upoważnionego do takiego nadzoru przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.
11. Przepis § 49 określa sytuacje, w których egzaminator praktyczny odmawia przeprowadzenia egzaminu praktycznego.
12. Przepis § 50 ustanawia generalną regułę, że egzamin praktyczny przeprowadza się na tym samym urządzeniu (statku powietrznym, symulatorze) bądź stanowisku operacyjnym, na którym kandydat odbył szkolenie praktyczne.
13. Przepisy § 51 i 52 określają warunki jakie musi spełniać statek powietrzny, aby mógł być użyty do przeprowadzenia egzaminu praktycznego.
14. Przepis § 53 stanowi kto i w jakich sytuacjach pełni dowództwo na statku powietrznym, na którym jest wymagana załoga wieloosobowa, w trakcie egzaminu praktycznego.
15. Przepis § 54 stanowi, że odpowiedzialność za bezpieczeństwo operacji lotniczych podczas egzaminu praktycznego ponosi dowódca statku powietrznego, na którym przeprowadzany jest ten egzamin.
16. Przepis § 55 określa wymagania jakie mają być spełnione, aby szkoleniowe urządzenie symulacji lotów mogło być użyte do przeprowadzenia egzaminu praktycznego.
17. Przepis § 56 określa sytuacje użycia do egzaminu praktycznego statku powietrznego znajdującego się w eksploatacji lub zespołu urządzeń takiego statku powietrznego.
18. Przepis § 57 określa sytuacje w jakich może zostać przeprowadzony egzamin praktyczny na licencję S-ATCL, uprawnienia uzupełniające w jednostce do niej wpisywane oraz na uprawnienia uzupełniające w jednostce wpisywane do świadectw kwalifikacji lotniskowej służby informacji powietrznej (AFISC) lub informatora służby informacji powietrznej (FISC).
19. Przepis § 58 określa sytuacje, w których egzamin praktyczny może zostać przerwany, tj. na wniosek osoby egzaminowanej, a także przez egzaminatora w przypadkach opisanych w pkt 2. Powodów przerwania egzaminu praktycznego może być wiele np.: wymuszone lądowanie na lotnisku kontrolowanym; lądowanie wg przepisów dotyczących lądowania według wskazań przyrządów (IFR), do których egzaminowany wcześniej nie był przygotowany; zderzenie z ptakiem w następstwie, którego uszkodzone zostało usterzenie statku powietrznego.
20. Przepis § 59 odwołuje do sytuacji, w których przyjmuje się, że kandydat nie zaliczył egzaminu praktycznego, nie przystąpił do niego albo, że egzamin praktyczny będzie kontynuowany po ustaniu przyczyn jego przerwania.
21. Przepis § 60 stanowi, że kandydat może powtórzyć w trakcie egzaminu praktycznego każdą podlegającą ocenie czynność lotniczą jeden raz, gdy egzaminator praktyczny poweźmie wątpliwości co do poprawności wykonania tej czynności lotniczej.

22. Przepis § 61 stanowi, że egzaminator praktyczny określa wynik egzaminu praktycznego wystawiając ocenę zaliczony albo niezaliczony w części albo w całości.
23. Przepis § 62 stanowi, że w przypadku niezaliczenia egzaminu praktycznego w całości albo w części egzaminator praktyczny (o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej) określa powód niezaliczenia egzaminu praktycznego oraz zakres szkolenia uzupełniającego zanim kandydat ponownie przystąpi do egzaminu praktycznego.
24. Przepis § 63 ust. 1 przesądza, że w przypadku przedłużania albo wznawiania ważności uprawnień wpisywanych do licencji oraz w przypadku wznawiania ważności uprawnień wpisywanych do świadectw kwalifikacji istnieje możliwość dodatkowego upoważnienia egzaminatora praktycznego do odrębnego wpisywania do nich informacji dotyczących: rodzaju przedłużanych albo wznawianych uprawnień, daty przeprowadzenia egzaminu praktycznego, nowej daty ważności uprawnień, numeru upoważnienia egzaminatora i potwierdzenia ich własnoręcznym podpisem. Czynność upoważnionego dodatkowo egzaminatora praktycznego, polegająca na dokonaniu wpisów przedłużających albo wznawiających ważność ww. uprawnień bezpośrednio w druku licencji lub świadectwa kwalifikacji stanowił, w myśl art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.), inną czynność organu, która będzie mogła podlegać zaskarżeniu przez osobę której dotyczy.

Powyższe, dodatkowe upoważnienie dla egzaminatora praktycznego, ma swoje źródło w pkt ARA.FCL.215 lit. a i b załącznika VI (Część-ARA) rozporządzenia nr 1178/2011, które dopuszczają możliwość wznowienia oraz przedłużenia uprawnienia przez upoważnionego egzaminatora do końca danego miesiąca. Przyznanie egzaminatorom praktycznym powyższych, dodatkowych upoważnień bezpośrednio w projektowanym rozporządzeniu stanowi również wypełnienie nałożonego na Prezesa wymogu wynikającego z pkt ARA.FCL.200 lit. c załącznika VI (Część-ARA) rozporządzenia nr 1178/2011 zgodnie z którym, przed upoważnieniem egzaminatora do przedłużania lub wznawiania uprawnień organ musi opracować odpowiednie procedury.

Przepis ust. 2 stanowi, że w odniesieniu do przedłużania albo wznawiania ważności upoważnienia senior egzaminator może być dodatkowo upoważniony przez Prezesa do odrębnego wpisywania do upoważnienia egzaminatora praktycznego wydanego przez Prezesa: kategorii przedłużanego albo wznawianego upoważnienia, daty przeprowadzenia oceny kompetencji, nowej daty ważności upoważnienia, numeru upoważnienia senior egzaminatora i potwierdzenia ich własnoręcznym podpisem.

25. Przepis § 64 ust. 1 stanowi, że w przypadku wydania lub wznowienia ważności uprawnienia egzaminator praktyczny określa okres ważności uprawnienia licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym został przeprowadzony egzamin praktyczny. Przepis ust. 2 stanowi, że w przypadku przedłużenia ważności uprawnienia wpisywanego do licencji egzaminator praktyczny określa okres ważności uprawnienia licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa okres ważności danego uprawnienia.
26. Przepis § 65 stanowi, że kandydat, który nie zaliczył części albo całości egzaminu praktycznego, może złożyć odwołanie do przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w

terminie 14 dni od wystawienia oceny przez egzaminatora praktycznego i przystąpić do poprawkowego egzaminu praktycznego w okresie ważności egzaminu teoretycznego, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej. Jeżeli więc egzamin teoretyczny wciąż będzie ważny, kandydat będzie mógł skorzystać z „poprawki”. Jeżeli okres ważności egzaminu teoretycznego już minie, ale kandydat zakończy egzamin praktyczny z negatywnym wynikiem mieszcząc się w 6 miesięcznym okresie (o którym mowa w § 41 ust. 2 i 3), wówczas nie będzie mógł przystąpić do egzaminu poprawkowego. Dodatkowo, przepis ust. 5 nakłada na kandydata obowiązek ukończenia dodatkowego szkolenia lub dodatkowej praktyki (z czego wyłączone są egzaminy praktyczne przeprowadzane na podstawie pkt 5 dodatku III do rozporządzenia nr 1321/2014) jako warunek przystąpienia do poprawkowego egzaminu praktycznego. Zakres dodatkowego szkolenia lub dodatkowej praktyki w przypadku niezaliczenia egzaminu praktycznego określa egzaminator praktyczny, o ile przepisy prawa Unii Europejskiej nie stanowią inaczej.

W Rozdziale 4 – Tryb przeprowadzania egzaminów w zakresie potwierdzania biegłości językowej. Posługiwanie się językiem używanym w łączności radiowej podczas lotu.

1. Dla określenia poziomu biegłości językowej oraz umiejętności posługiwania się językiem używanym w łączności radiowej podczas lotu, przepis § 66 odsyła do norm oraz zalecanych metod postępowania określonych w pkt 1.2.9. Załącznika I ICAO wskazując jednocześnie na konieczność uwzględnienia różnic jakie mogą w tym zakresie wynikać z prawa Unii Europejskiej.

Określenie poziomu biegłości językowej oraz umiejętności posługiwania się językiem używanym w łączności radiowej podczas lotu będzie dokonywane w ramach ustalonych przez Prezesa Urzędu zestawów zadań egzaminacyjnych.

2. Przepis § 67 odsyła do konkretnych przepisów zawartych w Rozdziale 3. Określone w nich reguły będą miały odpowiednie zastosowanie w odniesieniu do trybu przeprowadzania egzaminów językowych.
3. Przepis § 68 uprawnia egzaminatora językowego do dokonywania wpisów (do licencji lub świadectwa kwalifikacji) o przedłużeniu lub wznowieniu uprawnień uzupełniających w zakresie języka wówczas, gdy wynik egzaminu językowego przeprowadzonego w celu przedłużenia lub wznowienia ważności uprawnień uzupełniających w zakresie języka jest nie niższy niż poziom operacyjny (poziom 4 wg skali ICAO).

Nadanie egzaminatorom językowym powyższych uprawnień wprost w § 68 rozporządzenia obejmujących swym zakresem zarówno wpisy do licencji jak i świadectw kwalifikacji ma na celu umożliwienie ich wykonywania w odniesieniu do egzaminowania przedstawicieli wszystkich specjalności lotniczych, a nie jedynie tych, o których mowa w rozporządzeniu nr 1178/2011.

4. Przepis § 69 wskazuje na okresy czasu, w jakich można przystąpić do egzaminu językowego w celu przedłużenia ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka oraz w jaki sposób liczy się okresy przedłużonej ważności tego uprawnienia.

5. Przepis § 70 stanowi, że egzamin językowy jest zaliczony, jeżeli kandydat uzyska co najmniej poziom 4 wg skali ICAO (tzw. poziom operacyjny).
6. Przepis § 71 stanowi o końcowej ocenie egzaminu językowego, która jest najniższą oceną uzyskaną ze wszystkich elementów składowych egzaminu językowego. Informację o wynikach egzaminu językowego kandydat otrzymuje w formie ustnej, elektronicznej, telefonicznej lub listem poleconym za pośrednictwem poczty.
7. Przepis § 72 określa sytuacje, w których egzaminator językowy podlega wyłączeniu od przeprowadzenia egzaminów językowych.
8. Przepis § 73 ust. 1 stanowi, że egzaminy językowe dokumentowane są poprzez zapisanie ich przebiegu na nośnikach audio lub video. W ust. 2 przesądzono, że w przypadku niewłaściwego zapisu nagrania audio lub video albo jego braku, egzamin taki powtarza się, bez konieczności pobierania ponownej opłaty lotniczej. W ust. 3 wskazano, że dokumentacja z egzaminów językowych przechowywana jest w sposób bezpieczny przez okres co najmniej pięciu lat.
9. Przepis § 74 określa komu udostępniane są wyniki z egzaminu językowego.
10. Przepis § 75 określa obowiązki egzaminatora językowego w związku z wykonywanymi przez niego czynnościami egzaminacyjnymi.
11. Przepis § 76 określa sytuacje, w których egzaminator językowy odmawia przeprowadzenia egzaminu językowego.
12. Przepis § 77 określa sytuacje, w których egzamin językowy może zostać przerwany, tj. na wniosek osoby egzaminowanej, a także przez egzaminatora językowego w przypadkach opisanych w pkt 2).
13. Przepis § 78 odwołuje do sytuacji, w których przyjmuje się, że kandydat nie przystąpił do egzaminu językowego, nie zaliczył go albo, że egzamin językowy musi zostać powtórzony bez konieczności wnoszenia opłaty lotniczej.
14. Przepisy § 79 stanowi, że kandydatowi przysługuje odwołanie od wyniku egzaminu językowego, określa warunki jego skutecznego wniesienia, termin i sposób jego rozpatrzenia.
15. Przepis § 80 stanowi, że rozpatrzenie odwołania, polegające na ponownej ocenie egzaminu językowego, następuje w oparciu o zapis przebiegu tego egzaminu na nośnikach audio lub video i że oceny tej nie może dokonywać egzaminator językowy, który uczestniczył w ocenie kwestionowanego egzaminu. O wyniku odwołania kandydat otrzymuje informację w formie ustnej, elektronicznej telefonicznej lub listownie (za pośrednictwem poczty). Nie przysługuje od niego ponowne odwołanie.
16. Przepis § 81 stanowi podstawę prawną do uznania przez Prezesa pozytywnego wyniku egzaminu językowego uzyskanego w państwie obcym. Uznanie będzie mogło mieć miejsce wyłącznie w odniesieniu do członków personelu lotniczego, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie licencjonowania oraz w rozporządzeniu w sprawie świadectw kwalifikacji, po przedłożeniu przez kandydata zaświadczenia z obcej władzy lotniczej, której nadzorowi podlega, że w procesie jego egzaminowania zastosowane zostały normy oraz zalecane metody postępowania określone w pkt 1.2.9. Załącznika I ICAO.

W Rozdziale 5 – Tryb przeprowadzania egzaminów w zakresie świadectw operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej.

1. Zgodnie z art. 150 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 Prawo telekomunikacyjne w zw. z § 13 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie świadectw operatora urządzeń radiowych (, kompetencję do przeprowadzania egzaminów osób ubiegających się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej powierzono komisji powołanej przez Prezesa Urzędu. Stąd, przepis § 82 stanowi, że egzamin teoretyczny na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej przeprowadzany jest przez komisję egzaminacyjną, w siedzibie Urzędu, zgodnie z zatwierdzonym przez Prezesa Urzędu i ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego rocznym planem egzaminów teoretycznych określającym terminy, miejsce, formę i zakres tych egzaminów.

Przystąpienie do egzaminu na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej wymaga, aby kandydat złożył wniosek o egzamin teoretyczny do Prezesa Urzędu. Będzie to dotyczyło egzaminu teoretycznego zdawanego wyłącznie w celu uzyskania świadectwa operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej albo w celu uzyskania licencji lub świadectwa kwalifikacji, w ramach którego pozytywny wynik z przedmiotu „łączność (do czego uprawnia § 87), zaliczony zostanie na poczet egzaminu na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej (w tym zakresie patrz pkt 6 poniżej).

2. Przepis § 83 stanowi, że warunki jakie musi spełniać kandydat ubiegający się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej oraz zakres wiedzy sprawdzanej w trakcie egzaminu teoretycznego na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej określony jest w załączniku nr 4 rozporządzenia w sprawie świadectw operatora.
3. Przepis § 84 stanowi, że egzamin teoretyczny na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej przeprowadzany jest w sesji egzaminacyjnej w formie testu wyboru z zastosowaniem arkusza egzaminacyjnego albo techniki komputerowej.
4. Przepis § 85 stanowi, że egzamin teoretyczny na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej z wykorzystaniem Krajowego Banku Pytań przeprowadzany jest w języku polskim lub w języku angielskim.
5. Przepis § 86 określa sytuacje, w których kandydat otrzymuje raport imienny zawierający wynik końcowy egzaminu teoretycznego na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej.
6. W przepisie § 87 przesądzono, że uznaje się za zaliczony egzamin na świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej jeżeli został zaliczony egzamin z przedmiotu łączność w ramach egzaminu w celu uzyskania licencji lub świadectwa kwalifikacji. Nie będzie więc w takich przypadkach konieczne składanie

odrębnego wniosku o egzamin teoretyczny zdawany wyłącznie w celu uzyskania świadectwa operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji lotniczej.

7. Przepis § 88 odsyła do konkretnych przepisów zawartych w Rozdziale 3. Określone w nich zasady będą miały odpowiednie zastosowanie w odniesieniu do trybu przeprowadzania egzaminów teoretycznych.

W Rozdziale 6 – Szczegółowe zasady wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej

1. Rozporządzenie wprowadza zasady wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej. Dotychczas zasady te nie były określone w przepisach prawa, a zatem niezbędnym było uregulowanie tej kwestii. Wprowadzenie rozdziału 6 będzie stanowiło jednocześnie wypełnienie upoważnienia ustawowego z art. 99 ust. 6 pkt 3 ustawy. Z proponowanego brzmienia § 89 wynika, że członkowie komisji egzaminacyjnej wykonują czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z Urzędem. Zawarcie umowy cywilnoprawnej stanowić będzie zatem podstawę do wypłaty wynagrodzenia członkowi komisji egzaminacyjnej. Wymóg zawarcia umowy na wydatkowanie środków publicznych wynika z przepisów o finansach publicznych oraz związany jest z odpowiedzialnością za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.
2. Jednocześnie § 90 przewiduje, że wynagrodzenie członków komisji egzaminacyjnej ustalane jest na podstawie stawek wynagrodzenia, określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia. Stawka wynagrodzenia przysługuje członkowi komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie egzaminu państwowego (bez względu na jego wynik) (tabela nr 1 i 2) lub innych czynności określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia (tabela nr 3).

Konieczność określenia stawek dla czynności innych niż wskazanych w tabeli 1 i 2, wynika bezpośrednio z brzmienia art. 99 ust. 2a ustawy, który gwarantuje członkom komisji egzaminacyjnej otrzymywanie wynagrodzenia za uczestnictwo w takiej komisji również w przypadkach, gdy za czynność egzaminacyjną nie jest pobierana (nie została przewidziana) opłata lotnicza określona załącznikiem nr 6 do ustawy. Czynności urzędowe objęte załącznikiem nr 6 do ustawy nie stanowią bowiem katalogu wyczerpującego wszystkie czynności urzędowe związane z procesem licencjonowania i egzaminowania personelu lotniczego (np. przeprowadzenie oceny kompetencji, nadzoru nad egzaminem).

Iloczyn przeprowadzonych egzaminów państwowych albo innych czynności określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia oraz przewidzianych za nie w tym załączniku stawek będzie stanowił o wysokości całkowitego wynagrodzenia wypłacanego członkowi komisji egzaminacyjnej.

W Rozdziale 7 – Przepisy przejściowe i końcowe

1. Zgodnie z § 91, do egzaminów państwowych, które zostały rozpoczęte przed dniem wejścia w życie rozporządzenia znajdują zastosowanie przepisy rozporządzenia w sprawie egzaminów państwowych.

2. Jednocześnie przepis § 92 stanowi, że upoważnienia egzaminatorów teoretycznych, praktycznych lub językowych wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, zachowują ważność przez okres na jaki zostały wydane.
3. Przepis § 93 stanowi o utracie mocy dotychczasowego rozporządzenia w sprawie egzaminów państwowych.
4. Zgodnie z § 94 rozporządzenia wejdzie ono w życie po upływie 60 dni od dnia jego ogłoszenia. Wejście w życie przepisów może wpłynąć na sposób przeprowadzania egzaminów państwowych i związaną z nimi działalność członków komisji egzaminacyjnej w związku z czym zachodzi konieczność zastosowania dłuższego okresu *vacatio legis*. Potrzebne jest bowiem wprowadzenia odpowiednich zmian w procedurze egzaminowania oraz zapoznania się z nią przez egzaminatorów, gdyż proces egzaminowania kandydatów na licencje, świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywane jest procesem skompilowanym.

W związku z art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.) nie przewiduje się, aby przepisy miały wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych.

Regulacje zawarte w rozporządzeniu nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), zatem nie podlega ono notyfikacji.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Mając na uwadze § 52 w związku z § 170 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979 z późn. zm.) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Nazwa projektu

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie egzaminów państwowych na licencje lub uprawnienia lotnicze do nich wpisywane

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu

Jerzy Szmit – Podsekretarz Stanu

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Bogusław Rak (brak@ulc.gov.pl)

Data sporządzenia

12.04.2016 r.

Źródło:

art. 99 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393, z późn. zm.)

Nr w wykazie prac

619

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Projektowane rozporządzenie ma na celu wypełnienie upoważnienia ustawowego z art. 99 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze. Wydanie projektowanego wyniku z potrzeby zapewnienia zgodności przepisów prawa krajowego z normami wynikającymi z przepisów prawa międzynarodowego i Unii Europejskiej oraz uregulowania kwestii reguł wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej. W powyższym aspekcie dla opracowania brzmienia projektowanych przepisów wzięto pod uwagę przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylające dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE (Dz. Urz. UE L 79 z 19.03.2008, str. 1, z późn. zm.) oraz – opublikowane w 2013 r. – krajowe przepisy wykonawcze z upoważnienia art. 104 ust. 1 ustawy – Prawo lotnicze w zakresie licencjonowania i świadectw kwalifikacji.

Reasumując, wydanie nowego rozporządzenia ma na celu kompleksowe uregulowanie kwestii określonych w art. 99 ust. 6 ustawy – Prawo lotnicze przy uwzględnieniu zmian jakie dokonały się w krajowym, jak i unijnym prawie lotniczym w ostatnich latach.

Oczekiwanym efektem projektowanego rozporządzenia jest zapewne spójności regulacji krajowej z normami wynikającymi z przepisów prawa międzynarodowego i prawa Unii Europejskiej oraz uregulowanie kwestii wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej, które dotychczas nie były określone w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu. Ministra Infrastruktury z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie egzaminów państwowych na licencje lub uprawnienia lotnicze (Dz. U. Nr 168, poz. 1637 oraz z 2013 r. poz. 1465). Swoim zakresem projektowane rozporządzenie obejmie wszystkie zdefiniowane w przepisach prawa lotniczego licencje, świadectwa kwalifikacji i uprawnienia do nich wpisywane.

Projektowane rozporządzenie określi:

- 1) wymagania w zakresie kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia członków komisji egzaminacyjnej;
- 2) tryb i sposób przeprowadzania egzaminów państwowych na licencje, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia lotnicze do nich wpisywane;
- 3) tryb i sposób przeprowadzania egzaminów w zakresie uprawnień językowych wpisywanych do licencji lub świadectw kwalifikacji;
- 4) wzór upoważnienia egzaminatora;
- 5) szczegółowe zasady wynagradzania członków komisji egzaminacyjnej.

Każdy z nadzorów lotniczych Unii Europejskiej w sposób odrębny reguluje kwestie egzaminów teoretycznych i egzaminów praktycznych na licencje, świadectwa kwalifikacji lub uprawnienia do nich wpisywane w zakresie nieobjętym regulacjami unijnymi, a także kwestie związane z wynagradzaniem lotniczych egzaminatorów państwowych (kwestie wynagradzania nie są regulowane przepisami Unii Europejskiej).

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Członkowie personelu lotniczego	ok. 18.000	Rejestr Personelu Lotniczego w Urzędzie Lotnictwa Cywilnego	bezpośrednie/normatywne
Społeczeństwo (ew. kandydaci do uzyskania	wielkość niemierzalna	fakty powszechnie znane nie wymagające dowodzenia	brak

licencji lotniczych/świadectw kwalifikacji/nowych uprawnień do nich wpisywanych)			
Członkowie komisji egzaminacyjnej	ok. 350	Lotnicza Komisja Egzaminacyjna w Urzędzie Lotnictwa Cywilnego (listy egzaminatorów teoretycznych oraz egzaminatorów praktycznych)	bezpośrednie/normatywne
Urząd Lotnictwa Cywilnego	1	ustawa – Prawo lotnicze	proces wypłacania wynagrodzeń
Ośrodki/organizacje szkolenia lotniczego/organizacje szkolące mechaników/podmioty rejestrowane	ok. 240	Wykaz certyfikowanych ośrodków szkolenia lotniczego wykaz ośrodków szkolenia MTO wykaz ośrodków szkolenia mechaników do krajowych licencji i świadectw kwalifikacji rejestr podmiotów szkolących wykaz certyfikowanych ośrodków szkolenia personelu służb ruchu lotniczego (CAPTO) akty normatywne dotyczące funkcjonowania ośrodków/prganizacji szkolenia lotniczego (rozporządzenia z art. 104 ust. 1 i art. 163 ustawy – Prawo lotnicze oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008) art. 95a ust. 1 ustawy – Prawo lotnicze (dotyczy podmiotów rejestrowanych, szkolących do świadectw kwalifikacji)	pośrednie

Projekt będzie skonsultowany publicznie z następującymi podmiotami:

- 1) Aeroklub Polski, ul. 17 Stycznia 39, 00-906 Warszawa;
- 2) General Aviation Sp. z o. o., Góraszka, 05-462 Wiązowna;
- 3) AOSL WSOSP w Dęblinie, ul. Dywizjonu 303 nr 12, 08-521 Dęblin;
- 4) PLL LOT S.A., ul. 17 Stycznia 39, 00-906 Warszawa;
- 5) Henor - Szkoła Motolotniowa, ul. Powodowo, 164-200 Olsztyn;

- 6) Kompol - Szkoła Motolotniowa, Chmielewo 20, 06-150 Świercze;
- 7) Aeroteka, ul. 3 Maja 49, 05-080 Izabelin;
- 8) AVIA - TECH Szkoła Lotnicza, ul. Zagórze 1, 38-400 Krosno;
- 9) Polskie Stowarzyszenie Sportów Powietrznych, ul. Żytnia 15/12, 01-014 Warszawa;
- 10) Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, ul. Pocztowa 54, 22-100 Chełm;
- 11) EUROLOT, ul. 17 Stycznia 39, 00-906 Warszawa;
- 12) Polska Agencja Żeglugi Powietrznej, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa;
- 13) AIRCOM, ul. Mokotowska 15 A lok. 4, 00-640 Warszawa;
- 14) Bartler - Usługi Lotnicze, Szczepan Bartler, Al. Racławickie 33/22, 20-049 Lublin;
- 15) Skydive - Club 3Miasto, ul. Słoneczna 1/4, 81-198 Mosty;
- 16) FHU Tarn - Marek Tarczykowski, ul. Hippycka 22, 86-005 Białe Błota;
- 17) AD ASTRA, ul. Romana Popiołka 16, 01-496 Warszawa;
- 18) Adriana Aviation, Watorowo, 86-253 Kijewo Królewskie;
- 19) AEROGRYF AVIATION, ul. Przestrzenna 10, 70-800 Szczecin;
- 20) Aeroklub Bielsko-Bialski, ul. Cieszyńska 321, 43-300 Bielsko Biala;
- 21) Aeroklub Częstochowski, ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 4, 42-200 Częstochowa;
- 22) Aeroklub Kielecki, ul. Jana Pawła II 9, 26-001 Masłów;
- 23) Aeroklub Krakowski, Al. Jana Pawła II 17, 30-969 Kraków;
- 24) Aeroklub Orląt w Dęblinie, ul. Dywizjonu 303/182, 08-521 Dęblin;
- 25) Aeroklub Pomorski, ul. 4 Pułku Lotniczego 17, 87-100 Toruń;
- 26) Aeroklub Poznański, Lotnisko Kobylnica, 62-006 Poznań;
- 27) Aeroklub Śląski w Katowicach, Lotnisko Muchowiec, 40-271 Katowice;
- 28) Aeroklub Warszawski, ul. Księżycowa 1, 01-934 Warszawa;
- 29) Aeroklub Ziemi Lubuskiej, ul. Skokowa 18, 66-015 Zielona Góra;
- 30) Aeroklub Ziemi Piotrkowskiej, ul. Przemysłowa 48, 97-300 Piotrków Trybunalski;
- 31) Bartolini Air, ul. Tymienieckiego 22/24, 90-349 Łódź;
- 32) Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji, ul. S. Kóska 43, 43-512 Kaniów;
- 33) EADS ZUA MIELEC, skr. poczt. 51, 39-300 Mielec;
- 34) EXIN, ul. Rynek 18, 20-111 Lublin;
- 35) Fly Polska Sp. z o.o., Jasionka – Lotnisko, 36-002 Jasionka;
- 36) FLY SERVICE, ul. Skarżyńskiego 36, 54-530 Wrocław;
- 37) Flyer Aviation, ul. Instalatorów 9, 02-875 Warszawa;
- 38) GoldWings Flight Academy, ul. Batystowa 4/1, 02-835 Warszawa;
- 39) Heli Invest, ul. Sternicza 107, 01-350 Warszawa;
- 40) IBEX, ul. Jana Kazimierza 11 lok. 4, 01-248 Warszawa;
- 41) Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, ul. Księżycowa 5, 01-934 Warszawa;
- 42) NORMAL Piotr Jafernik, ul. Cieszyńska 319, 43-300 Bielsko Biala;
- 43) OKL Politechnika Rzeszowska, Jasionka 915, 36-906 Trzebownisko;
- 44) PP-AERO - Ośrodek Szkolenia Lotniczego, ul. Nastrojowa 16, 02-441 Warszawa;
- 45) PZL Mielec, ul. Wojska Polskiego 3, 39-300 Mielec;
- 46) PZL Świdnik, Al. Lotników Polskich 1, 21-045 Świdnik;
- 47) Royal Star Aero, ul. Kosmonautów – Lotnisko, 39-300 Mielec;
- 48) RUNWAY, ul. gen. S. Kaliskiego 57, 01-476 Warszawa;
- 49) SILVAIR, Al. Komisji Edukacji Narodowej 93/B3, 02-777 Warszawa;
- 50) Smart Aero Service - Tomasz Malec, ul. Wybraniecka 32, 25-128 Kielce;
- 51) SPRINT AIR, ul. Szyszkowa 20, 02-285 Warszawa;
- 52) TARGOR FLIGHT CLUB, Antoniewo 13, 07-311 Wąsewo;
- 53) Technika/Aerotechnika, ul. Pokrzywno 8, 61-315 Poznań;
- 54) UNITEDSKY, ul. Księżycowa 3, 01-934 Warszawa;
- 55) Ventum Air, ul. Wolska 88, 01-141 Warszawa;
- 56) ŻELAZNY 6, ul. Poznańska 3, 62-023 Gądk;
- 57) Stowarzyszenie Instruktorów Lotniowych i Paralotniowych, ul. Rydygiera 11/4, 5-248 Wrocław;
- 58) Polskie Stowarzyszenie Paralotniowe, ul. Wolska 87/9, 01-229 Warszawa;
- 59) IATA, ul. Szpitalna 6/1B, 00-031 Warszawa;
- 60) Krajowa Rada Lotnictwa, ul. Fabryczna 16-22/23, 00-446 Warszawa;
- 61) Krajowe Towarzystwo Lotnicze AOPA POLAND, Lotnisko Babice, ul. Gen. Kaliskiego 57 lok. 11, 01-476 Warszawa;
- 62) Lotnicza Amatorska Federacja Rzeczypospolitej Polskiej, ul. Orła Białego 12, 78-449 Borne Sulimowo;
- 63) Związek Polskich Spadochroniarzy, ul. 11 Listopada 17/19 blok 1, 03-446 Warszawa;
- 64) Związek Zawodowy Kontrolerów Ruchu Lotniczego, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa;
- 65) Związek Zawodowy Naziemnego Personelu Lotniczego, ul. 17 Stycznia 39, 00-906 Warszawa;

- 66) Związek Zawodowy Pilotów Komunikacyjnych, ul. 17 Stycznia 39, 00-906 Warszawa;
- 67) Związek Zawodowy Pracowników Służb Ruchu Lotniczego, ul. Wieżowa 8, 02-147 Warszawa;
- 68) Stowarzyszenie Mechaników Lotniczych, ul. Szkolna 28, 05-822 Milanówek;
- 69) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, ul. Wały Piastowskie 24, 80-855 Gdańsk;
- 70) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa;
- 71) Forum Związków Zawodowych, Plac Teatralny 4, 85-069 Bydgoszcz;
- 72) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, ul. Brukselska 7, 03-973 Warszawa;
- 73) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych – Lewiatan, ul. Zbyszka Cybulskiego 3, 00-727 Warszawa;
- 74) Business Centre Club - Związek Pracodawców, Plac Żelaznej Bramy 10, 00-136 Warszawa;
- 75) Związek Rzemiosła Polskiego, skr. poczt. 54, 00-952 Warszawa.

Na przełomie 2013/2014 r. odbywały się nieformalne konsultacje z przedstawicielami środowiska lotniczego, podczas których zgłoszono również potrzebę dostosowania przepisów rozporządzenia z upoważnienia art. 99 ust. 6 ustawy – Prawo lotnicze do regulacji unijnych. Jednocześnie powyższe kwestie zgłaszano podczas seminariów dla egzaminatorów prowadzonych przez Wydział Lotniczej Komisji Egzaminacyjnej w Urzędzie Lotnictwa Cywilnego.

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem												
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem												
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych polegających na zwiększeniu wydatków lub zmniejszeniu dochodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0
W ujęciu	duże przedsiębiorstwa	brak wpływu					

niepieniężnym	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	brak wpływu
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	brak wpływu
Niemierzalne	Określony prawem UE obowiązek posiadania uprawnienia językowego w ramach licencji członka personelu lotniczego może mieć wpływ na wzrost konkurencji w sektorze kształcenia specjalistycznego języka lotniczego. Zmiany wynikające z wejścia w życie rozporządzenia nr 1178/2011 oraz rozporządzenia nr 805/2011, regulujące obszary do tej pory niedoregulowane, mogą spowodować wzrost konkurencyjności podmiotów kształcących w tym obszarze.	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

☐ tak
☒ nie
☐ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów
☐ zmniejszenie liczby procedur
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

☐ zwiększenie liczby dokumentów
☒ zwiększenie liczby procedur
☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

☐ tak
☐ nie
☒ nie dotyczy

Komentarz:

Projektowane rozporządzenie nie spowoduje zmian w stosunku do ilości dokumentów niezbędnych do przedłożenia do Urzędu Lotnictwa Cywilnego celem przystąpienia do egzaminu państwowego.

Projektowane rozporządzenie może przyczynić się do szerszego korzystania z nowego zakresu uprawnień lotniczych (w tym językowych), co pośrednio może spowodować wzrost konkurencyjności na rynku w tym obszarze (poprzez wzrost zatrudnienia w ośrodkach/organizacjach szkolenia lotniczego/rejestrowanych podmiotach szkolących czy poprzez pojawienie się nowych podmiotów szkolących).

☐ środowisko naturalne
☒ sytuacja i rozwój regionalny
☐ inne:

☐ demografia
☐ mienie państwowe

☐ informatyzacja
☐ zdrowie

Omówienie wpływu

Ewentualny wpływ ze względu na rozwój regionalny poprzez pojawienie się nowych podmiotów szkolących.

Od dnia, w którym wejdzie w życie projektowane rozporządzenie.

Planowany efekt zostanie osiągnięty po wejściu w życie projektowanego rozporządzenia (jednocześnie nie wcześniej niż po upływie 1 roku). Ewentualna ewaluacja efektów projektu przedmiotowego rozporządzenia może być posiłkowo prowadzona w oparciu o sprawozdanie roczne z działalności Lotniczej Komisji Egzaminacyjnej działającej przy Urzędzie Lotnictwa Cywilnego.

brak